

PETRU VINTILĂ

Cine ucide dragostea?

**piesă în două părți
(5 tablouri)**

www.drm.ro

PERSONAJELE:

FELIX : 52 de ani. Maior, comandant de batalion.

ADELA : 50 de ani. Soția lui Felix.

CAIUS : 54 de ani. Avocat. Fratele lui Felix.

ZENO : 22 de ani. Student la Drept.

AUREL : 28 de ani. Medic militar, invalid de război.

OLGUȚA : 20 de ani. Studentă la Medicină.

CORIOLAN : 28 de ani. Muncitor. Ilegalist.

OCTAVIAN : 25 de ani. Ilegalist.

ZENOBIA : 21 de ani. Dactilografă.

VARTIADIS : 50 de ani. Inspector de Siguranță.

Personaje episodice : **ZABERCA, LONOVICI, AGENTUL,**

TREI MEMBRI AI FORMAȚIUNILOR PATRIOTICE.

Acțiunea se desfășoară în iulie-august 1944, la Oravița.

PARTEA I

Tabloul 1

Scena reprezintă sufrageria, amestec ciudat de mobilier vechi și de cabinet medical sui generis. Aparat Roentgen, dulap metalic de aparatură medicală, divan acoperit cu o foaie de gutapercă, un scaunel cu un telefon. Pe un perete un calendar cu file, un ceas-pendulă ; pe o consolă de sufragerie, un aparat de radio și un ceas-deșteptător de tip C.F.R. Zorii zilei. Locuința pare încă adormită la ridicarea cortinei. Prin glasvand se strecoară primele raze de soare.

FELIX (îmbrăcat în halat, iese din dormitor și se oprește în ușa băii. Adela apare în ușa bucătăriei) : E cineva în baie ?

ADELA : Te-ai trezit primul. Cine să fie ?

FELIX : Dar Zeno unde-i ?

ADELA : L-a trimis Caius în gară să facă un reportaj despre refugiați.

FELIX : Asta a fost aseară. Și n-a mai ajuns acasă ?

ADELA : S-o fi întâlnit cu prietenii lui.

FELIX : Am să-i închid hainele și pantofii.

ADELA : Nu mai e un copil. (Felix intră în baie și lasă ușa deschisă. Se aude cum

se spală. Adela aduce micul dejun și-l pune pe masă.)

FELIX (din baie) : Azi am să mă-ntorc foarte târziu la prinz.

ADELA : Adineauri mi-a spus lăptăreasa că iar se zvonește despre plecarea batalionului pe frontul din Moldova.

FELIX : De trei ori s-a contramandat ordinul până acum.

ADELA : Ce să mai căutați și voi la Stînca Rosnovanu ?

FELIX (intră în scenă. Își ia tunica de pe speteaza scaunului și se îmbracă) : Fiecare

și care trece micșorează posibilitatea de a mai ajunge și noi acolo. Apropo, știi de ce n-a venit aseară domnul hauptman Hubert la partida de poker?

ADELA : Bănuiesc. Mi-a spus nana Veta că s-a petrecut ceva grav cu Hitler.

FELIX : Radio Moscova a transmis că s-a încercat un atentat asupra lui Hitler; și unde îți inchipui? Chiar la Cartierul general al armatei germane. În biroul lui. (Stă în picioare la masă și bea cafea dintr-o ceșcuță.)

ADELA : Cum ai să stai până la prinz doar cu o cafea?

FELIX : Și asta o beau în silă. (Se ridică de la masă și își aprinde o țigară. Se închină cu centura. Își pune chipiul pe cap.) Vă raportează ce sînt gata, doamnă maior! Pot să plec?

ADELA : Oh, Felix, îți mai arde și de glume...

FELIX : Spune-i lui Aurel să treacă pe la mine.

ADELA : Știi cită plăcere-i face să vadă clădirea regimentului...

FELIX : Spune-i că i-am dat ordin. La orele douăsprezece. (Se îndreaptă spre ușă. Se oprește în prag.) La revedere, Adela (lese).

ADELA : La revedere, Felix.

CAIUS (intră în scenă, din camera sa) : Bre, dar matinal e frati-meu asta! Parecă n-ar fi maior, ci simplu soldat!

ADELA : Caius, dar ce-i cu tine în picioare la ora asta?

CAIUS : Ai aflat chestia cu Hitler? Adineauri a dat-o radio Londra.

ADELA : Felix a auzit-o de la radio Moscova.

CAIUS (uluit) : Măi să fie-a dracului de treabă, așadar se confirmă!...

ADELA : Și nana Veta o știe. Mi-a spus-o acum un sfert de oră.

CAIUS : Dacă a spus-o și nana Veta-i clar! Ea-i agenția Rador a orașului! Aurel!

ADELA : Ce-ai cu el? Lasă-l să mai doarmă!

CAIUS : Cum să doarmă, cînd lumea e zguduită de-o explozie ca asta?

ADELA : Felix e foarte supărat pe tine și pe Zeno.

CAIUS : De ce?

ADELA : L-ai trimis să scrie despre refugiații care sosesc în oraș...

CAIUS : Vreau să fac om din el.

ADELA : N-a venit acasă de-aseară.

CAIUS : N-am nici o vină că a devenit o pasăre de noapte. (Soneria.)

CAIUS : În sfîrșit! Asta-i Zeno.

CAIUS : Pariez că în loc să fi mers la gară, s-o fi ținut de serenade.

ZENO (intrînd) : Iar mă birfești, unchiule?

ADELA : Vai, în ce hal ești!

ZENO : Sint frînt! Am făcut o noapte albă și am lumat o sută de țigări.

CAIUS : De ce-ai făcut o noapte albă?

ZENO : Am vorbit cu o fată în al cărei nume este inclus și numele meu.

CAIUS : Ce tot boscorodești tu acolo?

ZENO : O cheamă Zenobia. I-au murit părinții în bombardament și a rămas singură pe lume. I-am dat adresa. Am insistat să vină la noi.

CAIUS : Nu sîntem destul de înghesuiți în casa asta?

ZENO : I-am povestit de dumneata, de gazetă, de biroul advocațial...

CAIUS : Și ce vrei să fac cu ea?

ZENO : S-o angajezi secretară. Și așa ai rămas fără dactilografă.

CAIUS : Cum s-o angajez fără recomandății?

ZENO : N-auzi că-i refugiată de la Iași?

CAIUS : Asta nu-i o recomandăție, ci o nenorocire.

ZENO : O recomand eu. M-am îndrăgostit de ea, unchiule!

CAIUS : Miine ai să te îndrăgostești de zece fete. Cu toate ai să vii ca să le angajezi?

Păi ce? Eu sînt Consiliul de Patronaj?

ZENO : Unchiule, m-am îndrăgostit eu vreo dată până azi?

CAIUS : De unde vrei să știi? Nu țin contabilitatea flirturilor tale. Am alte griji pe cap. Și tu ar trebui să fii mai serios în viață. Știi că Hitler era să fie făcut praf și pulbere de-o bombă cu întîrziere?

ZENO : Întîrzierea asta numără unsprezece ani încheiați. Din 1933 trebuia să sară în aer. Mamă, vreau și eu o cafea.

ADELA : Dar nu mîncîni nimic? Chiar totți vă repeziți la cafele ca turcii?

ZENO : Fă-mi o cafea mare și cu caimacul de-un deget. Vreau să-i ghicesc lui Hitler în cafea să văd cite zile mai are...

CAIUS : Poate vrei să spui ani, nu zile.

ZENO : Ore! Minute! Dacă-i după mine, i-aș cînta chiar acum prohodul, ca bunicul Timoteu. (Cîntă nazal.) Dumnezeu să-l ierte, cu trei poame fierte și cu una moale să nu se mai scoale!

CAIUS : Să nu-ți bați joc de lucrurile bisericesti!

ZENO : Lasă unchiule, că Hitler n-are nimic sfînt în el.

CAIUS : Ieri de ce n-ai trecut pe la redacție? Am citit singur șpalturile. Pînă aseară, cînd te-ai trimis la gară, nu ți-am văzut nasul.

ZENO : Oh, unchiule, pare-ai fi Stelian Popescu așa te lauzi cu „Tribuna Oraviței” a dumitale! Cu gazeta asta, scrisă ca de-un notar comunal, vrei să schimbi lumea? Cu poeziile doamnei Esmeralda colonel Popescu-Zimnicea vrei să cucerești istoria culturii?

CAIUS : E soția prefectului. Știi bine că am nevoie de brațul ei ocrotitor.

ZENO : Totdeauna ți-au plăcut mamitele cu spatele cit un șopron.

ADELA : Zeno, cum vorbești cu unchiul Caius?

CAIUS : Erai mult mai spiritual cînd erai copil.

ZENO : Îmbătrînesc prematur. Aurel zice că datorită acestui secol nervos și carenței în alimentație, va veni o generație care va suferi de ateroscleroză de la douăzeci de ani.

CAIUS : Exact cîți ani ai tu acum.

ZENO: Ce-ai vrea să ne schimbăm virstele!
Lasă, că te cunosc eu, holtei bătrîn! Noroc
că domnul prefect e-atîta de ocupat cu ordi-
natele domnului Mareșal, cu rechizițiile și
cu refugiații, încît a pierdut-o total din ve-
dere pe doamna colonelasă. Iar ea, cu Con-
siliul de Patronaj, cu balurile și tombolele
în favoarea răniților și cu pozelele. Ah, tu,
ah! Bonjur, domnu' doctor! Vă admir,
domnu' doctor... Vă și iubesc, domnu' Caius...
CAIUS: Ce tot inventezi tu acolo? O pu-
blic pentru că a intervenit și a abonat la
gazetă toate primăriile, notariatele și postu-
rile de jandarmi din județ.

ZENO: Bașca abonamentele de sprijin de
la Prefectură, de la Anina și de la U.D.R.
Ești un profitor candid și romantic, un-
chiule!... Dar mie, că-ți fac corecturile și că
sînt unicul ei redactor, de ce nu-mi fixezi
un salariu de sprijin?

CAIUS: Chiar așa, să ne furăm căciula în
familie?

ADELA: Trebuie să lucrezi și tu ceva.

CAIUS: Ți-am făcut rost de-o scutire oficială
pentru muncă de război.

ZENO: Mergeam conțopist la o primărie de
sat ori păzeam niște haloturi de fin într-o
haltă, dar stăteam la țară și trăgeam clopo-
tele la o față de notar. Nu era mai bine
decît să-l văd pe unchiul cum se topește
de dragul Esmeraldei?

CAIUS: Să am virsta ta, aș pune mîna pe-o
torță și aș vorbi mai puțin!

ZENO: În paleolitic, cînd a pus mîna prima
oară pe-o torță aprinsă, omul nu trăia decît
douăzeci de ani.

CAIUS: Și tu ce acte eroice faci? Ai căzut
la acest mic dejun venind de la Stîncea Roso-
vanu?

ZENO: Nu vreau să devin carne de tun.

CAIUS: Știi ce le lipsește tinerilor din ge-
nerația ta!

ADELA: Caius, el te necăjește și tu-l iei
în serios.

ZENO: Ce-i lipsește generației mele?

CAIUS: Un război!

ZENO: Și nu-l avem?

CAIUS: Întreabă-l pe tatăl tău. Întreabă-l
pe Aurel ce-i războiul!

ZENO: Nu trebuie să întreb pe nimeni.
Văd și singur.

ADELA: Porniți de la o glumă și pînă la
urmă vă certați de-a binclăa.

ZENO: Mă-mpacă unchiul Caius cu o halbă
de bere la grădina de tir.

CAIUS: Azi nu! Azi vreau să procedez
pedagogic. Întîi îmi scrii reportajul despre
trenurile de refugiați și răniți. Nu te-am
trimis în gară ca să faci cunoștință cu dom-
nișoara aia...

ZENO: N-am scris săptămîna trecută un
reportaj despre suferințele mutilaților de
război? De ce nu l-ai publicat în „Tribuna
Oraviței”?

CAIUS: L-a scos cenzura. Era considerat
defetist...

ZENO: Păi de! Colonelul Popescu-Zimnicea.
Marele Mogul din Oravița și din județul
Caraș! Dar ineptiile Esmeraldei le publici!
Poftim! (Se întinde și ia un ziar de pe
bufetul de lingă masă.) Ia uite ce monu-
mentale cretinități e în stare să scrie Esme-
ralda și să publice domnul doctor în drept
Caius Filimon. (Citește, sugrumat de indig-
nare și de ridicol.):

Ești mică și gingașă, localitatea mea.
Modestă, dar frumoasă, cu suflet grațios.
Așa cum stai în vale, întocmai ca o stea
Sau cum stă perla albă în fundul mării, jos.

CAIUS: Ei și? S-a dărimat lumea dintr-o
prostie candidă ca asta?

ADELA: La urma-urmei nici nu e chiar
atît de proastă poezia...

ZENO (triumfător): Poftim! Și mama e
profesoară de limba română, în liceul ei s-a
instalat un spital de zonă interioară, e răz-
boi, sună zilnic cîte 3—4 alarme aeriene, în
fiecare casă e cîte-un mort, cîte-un rănit
sau un dispărut, în fiecare zi sosesce în gară
cîte zece trenuri pline de refugiați și de
răniți, iar dumneata publici versuri care sfi-
dează suferința a milioane de oameni.

CAIUS: Eu mi-am făcut datoria, copile!
Unde erai tu în 1917, cînd mi-am pus o
cocardă roșie la casceta mea de sublocote-
nent cezaro-crăiesc și am spus „NU” război-
ului?

ZENO: Atunci da! Purtaî o bonetă fri-
giană de revoluționar, dar acum, noi vorbim
despre ce faci astăzi. Pledezi în cîteva pro-
cese, scoți o gazetută în fiecare săptămînă
și comentezi știrile de la radio pe terasă la
Stoiașcovi. Și ce e dacă-i spui chelnerului:
Feri dragă, azi e zi de pîine sau de mălai?
Și cînd Feri îți spune că-i zi de post negru,
îl întrebî ironic: dar nemții ăștia au venit
cu cornulețele vienzene de-acasă? Atunci Feri
zice: Vai, domnu' doctor, să nu vorbim
așa, că într-o zi mă leagă domnu' inspector
Vartiadis. Și tu, unchiule, zici: leagă pră-
aia lu muma-sa. Apoi te așezi la masă, bei
bere și măninci cartofi prăjiți, pe urmă vine
chiar domnul inspector de siguranță Varti-
dias, se așază la masa duminale și-i spui
bancuri deochiate, poate chiar din alea pe
care Siguranța le consideră defetiste...

ADELA: Zeno, cred că de data asta ai în-
treceut măsura!

ZENO: De fapt vorbesc despre o categorie
întreagă de oameni.

CAIUS: Și cum se cheamă această cate-
gorie?

ZENO: A lașilor! Dar dumneata, cit ești
de jurist, habar n-ai că lașul moare de-o
mie de ori, în timp ce eroid moare o singură
dată.

CAIUS: Eu habar n-am?! Asta a spus-o
Shakespeare în Iuliu Cezar, nu Zeno Fili-
mon, student în anul doi la Drept.

ZENO: Te las să răsufli. Nu vreau să te
enervezi prea tare, că pe urmă ai să pierzi
la cafenea toate partidele de biliard.

AUREL (intră îmbrăcat în uniformă de medie-locotenent. Umblă șchiopătînd într-un baston.) Ați început-o cu cearta ca de obicei, cu noaptea-n cap.

ADELA : Vezi? Vezi, dragă Zeno? L-ai trezit din somn pe Aurel.

ZENO : Nu-i adevărat! Eu vreau să mă trezesc dintr-o obsesie.

CAIUS : Și care, mă rog frumos, este obsesia ta?

ZENO : Tirania!

CAIUS : De-asta ai venit la mine ca să-ți obțin o amănare pe un an din serviciul militar? Eroule! Și-acuma vii cu o necunoscută ca s-o angajezi secretară. Ești plin de contradicții!

ZENO : Nu vreau să mor pentru Antonescu și Hitler.

AUREL : Îl înțeleg. Am trecut și eu prin criza asta.

CAIUS : Mîni, Aurel! Tu ai făcut frontul.

ZENO : Și cu ce s-a ales? Cu un baston de lemn! Și cu un sfert de kilogram de schije în picior.

AUREL : În copilărie admirai totul. Abia cînd devii adolescent îți dai seama că amesteci lucrurile imposibil de împăcat: apa cu focul, calitățile cu defectele, pasiunile cu viciile...

CAIUS : Astea le înțelegi nu cînd devii adolescent, ci bărbat!

ADELA : Aurel, ia și tu micul dejun.

AUREL : Vreau doar o cafea turcească.

ADELA : Azi noapte n-ai dormit de fel.

AUREL : Am ascultat azi noapte, la ora două, postul de radio Moscova.

CAIUS : Ai aflat și tu!

AUREL : O conjurație de ofițeri a încercat să-l curețe pe Hitler.

CAIUS : Și de ce nu ne-ai trezit să ne spui și nouă?

ZENO : Ați fi aflat oricum în dimineața asta.

CAIUS : Da, dar cu cîteva ore întîrziere.

AUREL : Știi cum sforăiai?

CAIUS : Ca o bombă cu întîrziere. (Ride.)

Ha-ha-ha!

ZENO : Vezi? Chiar și cele mai grave idei le întorci pe panta glumei. De ce-mi mai faci atîta morală?

CAIUS : Fac și eu haz de necaz...

ZENO (visător) : Oh, numai o idilă e în stare să-mi redea încrederea în...

CAIUS : Încredere în ce?

ZENO : În dragoste, în viață, în fericire și în frumusețe!

CAIUS : Suferi de logoree, dragul meu!

ZENO : E singura boală pe care o cunosc doctorii în drept. O cunosc, dar nu și-o recunosc și o descoperă numai la alții.

CAIUS : Gata! Hai cu mine la redacțiune.

ZENO : Mai stai un pic, unchiule.

CAIUS : De ce să mai stau?

ZENO : Nu ți-am spus de Zenobia? Trebuie să vină dintr-o clipă în alta.

CAIUS : N-am să angajezi dactilografele după recomandăția ta.

ADELA : Caius, poate că Zeno are dreptate. De cînd ai rămas fără secretară cu îți bat

la mașină actele de notariat, dosarele cu procese, articolele pentru ziar...

ZENO : O exploatezi pe mama...

CAIUS : E soția fratelui meu.

ADELA : Poate că Zeno are dreptate. Măcar intenția sa e bună...

CAIUS : Te las pe tine s-o cîntărești. Îmi spui la prize ce impresie ți-a făcut...

ZENO : Chiar și numai pentru promisiunea asta vagă, te iubesc foarte mult!

CAIUS : Degeaba mă lauzi. Sint încoruptibil. De ce să mă iubești?

ZENO : Fîndcă te ții țațoș, deși ești un om foarte trist.

CAIUS : Ce tot inventezi tu acolo? (Își ia bastonul și își pune pe cap o pălărie din pai de orez cu bor plat. Își aranjează bastista în buzunarul de la piept al sacoului gri.)

ZENO : Și te mai iubesc pentru politețea ta doctorală și universitară. Cu asta ai cucerit-o pe Esmeralda și tot cu asta îl lași perplex pe Vartiadis.

CAIUS : Nu mă cunoști, bobocule! Sint mult mai complex. (Se îndreaptă spre ușă.)

ZENO : Așadar îmi dai mină liberă?

CAIUS (din pragul ușii) : Nu ție, ci Adelei. Și nici ei în întregime.

ZENO : Am să vin cu Zenobia la dumneata... Sau te va aștepta aici... (Spre Adela.) Nu-i așa, mamă, că o poftim astăzi la masă? (Caius iese. Zeno se precipită spre ușa de la baie.)

ADELA : Zeno, parcă ești o furtună!

ZENO (din baie) : Mă bărbieresc și fac un duș. Ce e furtunos în asta?

AUREL : Așa eram și eu la douăzeci de ani...

ADELA (din ușa bucătăriei) : Aurel, Felix mi-a spus să treci pe la el.

AUREL : Am să mă duc.

ADELA : I-am spus că nu-ți place să mai vezi poarta regimentului.

AUREL : Ba da, mamă. Sint clipe cînd îmi place s-o văd.

ADELA : Spuneai că vine un prieten de la Timișoara și n-a venit încă.

AUREL : Sint destul de neliniștit din cauza asta.

OLGUȚA (intră în scenă, din camera ei) : Săru'mîna, mami. Bună, Aurel.

ADELA : Scumpa mea!

AUREL : Bună, Olguța.

OLGUȚA : Azi dimineață sint liberă. Mă întîlnesc cu Angela. Aurel, nu vii cu noi?

AUREL : Mai am ceva de lucru. Am să vin mai tîrziu.

OLGUȚA : Ți-a spus Angela unde ne găsești?

AUREL : La cofetărie...

OLGUȚA (pregătindu-se să plece) : Și dacă nu acolo?

AUREL : În grădina publică.

OLGUȚA : Bravo, Aurel! Ești un bărbat perfect!

ADELA : Dacă sună alarma aeriană, să intrăți în adăpost!

OLGUȚA : Sint fata unui maior. Știu ce trebuie să fac! (Iese.)

AUREL : Mamă, dacă Hitler ar fi fost ucis, vreau să spun că dacă atentatul împotriva lui ar fi reușit, azi probabil în toate bisericile din oraș ar fi bătut clopotele... de pace...

ADELA : Nu mai durează mult. O să le-auzim într-o zi.

AUREL (se apropie de bufet și întoarce butonul aparatului de radio. După câteva secunde irumpe melodia Lili Marlen) : Uf ! Până aici (Arată gîtul.) m-am săturat de această nemțoaică blondă care-și ciută iubirea în poarta cazarmii cu nichelungi ! (După 20—30 de secunde muzica se oprește și se aude vocea crainicului.) „Aici radio București. Este ora 9. În spațiul aerian al României, liniște deplină. Urmează un program de arii din opereta «Vinzătorul de păsări» de Zeller”. (După câteva secunde începe prima arie, dar exact în clipa următoare se aud sirenele orașului sunind alarma aeriană, puternic modulate, sinistru.) Porcu ! Parcă zicea că-i liniște deplină...

ADELA : Vai, și tocmai acum a plecat Olguța în oraș ! (Se aude soneria de la intrare.) S-a întors Olguța ! (Se duce spre ușă.)

AUREL : Nu-i Olguța chiar atât de fricoasă...

ADELA (deschide ușa) : Bună ziua. Pe cine căutați ?

AUREL (privind rapid spre ușă) : Lasă mamă, că pe mine mă caută.

ADELA : A, e un pacient !... L-ați căutat și ieri...

CORIOLAN (intrind) : Bună dimineața !

AUREL : Mamă, dacă vrei să ne lași singuri.

ADELA : Sigur că da. (Iese în bucătărie.)

CORIOLAN : Aurel, s-a întîmplat ceva grav de tot.

AUREL : Ai venit să-mi aduci vestea cu Hitler ?

CORIOLAN : Nu pentru asta am venit, deși e o veste foarte bună.

AUREL : Trimisul comitetului regional de partid n-a sosit și îl aștept de luni. Azi e vineri.

CORIOLAN : În legătură cu asta am venit la tine.

AUREL : Ce s-a întîmplat ?

CORIOLAN : A fost arestat.

AUREL (stupefiat) : Cum așa ?

CORIOLAN : Siguranța a pus mina pe el cu câteva minute înainte de plecare trenului din gara Domnița Elena. Și a stat la Siguranță pînă ieri, cînd a evadat. Nu cred că a spus ceva la anchetă, dar e posibil să ni se întindă o cursă.

AUREL : Ce fel de cursă ?

CORIOLAN : Gîndește-te, Aurel, că trimisul acela e pus în situația favorabilă de a evada...

AUREL : Bine, asta am înțeles-o, dar mai departe ?

CORIOLAN : Și sînt puși copoii să-l urmărească pas cu pas. Se urcă în tren la Timișoara și copoii după el. Coboară din tren în gara Oravița și copoii după el. Vine la adresa ta și copoii află locul unde vroia acel trimis să ajungă...

AUREL (scote o batistă și își șterge fruntea) : Acuma înțeleg. Și ce trebuie să fac ?

CORIOLAN : Nu-l primi și nu-l recunoaște. Sper că n-ai uitat parola.

AUREL : Cum s-o uit : „Dumneavoastră tratați după metoda doctorului Aberfeld ?”

CORIOLAN : Important e felul cum respingi recunoașterea.

AUREL : Spune-le celorlalți să aibă încredere în mine.

CORIOLAN : Foarte bine.

AUREL : Cel mai dificil lucru, însă, e să suport partidele de poker pe care le aranjează unchiul Caius aici.

CORIOLAN : Ideea a fost a noastră. Tu însuți ai convenit că-i o procedură simplă și utilă. Îți închipui că Vartiadis și Hubert vin în această casă, bat cărțile, beau cafele, beau coniac, fac glume și scapă cite-o vorbă. La beție și la jocul de cărți omul spune foarte multe lucruri necugetate. Orice și-ar putea imagina, numai faptul că asta-i o casă conspirativă, nu.

AUREL : Rine, Coriolan.

CORIOLAN : Plec. (Se ridică în picioare amîndoi, exact în clipa cînd se aud, înfundat, buhuituri repetate.)

AUREL : Asta-i antiaeriana din Reșița.

CORIOLAN : Păstrează orarul de consultații în modul cel mai riguros.

AUREL : Păi, n-ai văzut ? În fiecare număr din „Tribuna Oraviței” apare în chenar anunțul cu orele mele de consultații. Am ales orele cele mai potrivite : de la 5 la 8. Unchiul Caius e la cafea și își face siesta. Tata e la regiment. Olguța-i la spital. Mama doarme. Zeno se plimbă pe Corso, iar eu rîmîn singur-cuc în toată casa.

CORIOLAN : Te las cu bine, Aurel. (Se îndreaptă spre ușă.)

AUREL : Noroc bun. (Lîngă ușă.) Am vrut și eu să-ți comunic ceva.

CORIOLAN : Ce anume ?

AUREL : Cred că tata a simțit ceva...

CORIOLAN : E tatăl tău. Nu e un străin. Ți-e frică ?

AUREL : Tocmai de aceea nu mi-e teamă. E un om de caracter.

CORIOLAN : Ai încercat să vorbești cu el ?

AUREL : Numai aluziv. Așa, pe departe. M-a chemat azi la el la regiment. Presimt că vrea să-mi spună ceva deosebit.

CORIOLAN : Atrage-l în acțiune.

AUREL : E doar o ipoteză de lucru ?

CORIOLAN : E o sarcină.

AUREL : Am înțeles. Vă sînt recunoscător că aveți încredere în tata.

CORIOLAN : Și încă o dată, rămîne înțeles. Orice contact cu trimisul comitetului regional de partid a devenit primejdios. Să sperăm însă că azi, mîine, cel tirziu poimîine, se va lămuri totul. Noroc. (Iese. Aurel închide ușa.)

ZENO (ieșind din baie) : Am să-mi las barbă ca bunieul Timoteu !

AUREL : Te-ai crestat ca un copil care se bărbiește pentru prima oară.

ZENO : M-am grăbit. Aștept cea mai frumoasă vizită din viața mea.

AUREL : Am auzit. Trăim din speranțe și nostalgii.

ZENO : Să nu rizi de mine, Aurel. M-am îndrăgostit. Trăsnet ! Fulger !

AUREL : Așa-i prima dragoste. Pe urmă devii înțelept și prevăzător. (Soneria.)

ZENO : Ea este ! Lăsați-mă pe mine să-i deschid. (Aleargă spre ușă, o deschide.) Zenobia !... Mi-era teamă că n-ai să mai vii ! (Zenobia intră cu o valiză de carton presat

în mână. Adela apare în ușa bucătăriei.) Unchiul Caius n-a mai avut răbdare să te aștepte. Dar uite, asta-i mama, iar acesta-i fratele meu.

ZENOBIA : Sărut mina, doamnă. Bună ziua, domnule. (În acest moment irump din nou sirenele.)

ZENO : Auziți ? Sună încetarea alarmei ! Să fie într-un ceas bun, Zenobia ! Ai intrat într-o casă de oameni adevărați !

CORTINA

Tabloul 2

Același decor, la amiază. Zeno, Caius și Zenobia sînt în scenă, în așteptarea celorlalți pentru prînz.

CAIUS (cître Zenobia) : Vasăzică numele dumitale este...

ZENOBIA : Acetrinei Zenobia.

CAIUS : În jurisprudență, asta sună ca un nume de orfan.

ZENOBIA : V-am spus. Nu am părinți. Au murit.

ZENO : Unchiule, e a patra oară cînd îți spune numele. Ce Dumnezeu, porți o discuție amicală, sau îi ici un interogatoriu ?

ZENOBIA : Te rog, Zeno, răspund la orice întrebare.

CAIUS : E de datoria mea să mă informez.

ZENO : Zenobia, unchiul Caius are o formație juridică și asta îi dă o profundă deformare profesională. Nu te îngrijora.

ZENOBIA : Domnul doctor are dreptate să se intereseze de toate.

CAIUS : Știi să bați la mașină ?

ZENO : Ai mai întrebato.

ZENOBIA : Știu, domnule doctor. Cunoșc și stenografia.

ZENO : S-aduc mașina de scris ?

CAIUS : Nu-i nevoie, Zeno.

ZENOBIA : Pînă acum o lună, am lucrat la biroul avocatului Octav Agopian, dar s-a apropiat frontul de Iași, iar domnul Agopian a închis biroul și-a plecat în refugiu.

CAIUS : Îl cunoșc, îl cunoșc ! De cîteva ori l-am avut adversar la Curtea de Apel și o dată chiar la Casație. Unde-a plecat în refugiu ?

ZENOBIA : Am auzit întîi că s-a stabilit la Rîmnic-Vilcea, apoi la Sibiu.

CAIUS : Păcat că n-a venit și el la Oravița.

ADELA (venind din bucătărie, pînă în pragul ușii) : Vreți să pun masa ?

CAIUS : Văd că întîrzie și Aurel și Felix și Olga...

ZENO : Zece lupi flămînzi mi se bat la gură !

CAIUS : Ține-i în lesă ! Cînd am mai mîncat noi pe rînd în casa asta ?

ZENO : Iar vrei să-mi amintești că nu sîntem într-o cantină a Patronajului.

ADELA : Ai s-o sperii pe domnișoara vorbind astfel. (Reintră în bucătărie.)

ZENO : Ce să mai lungim vorba ? O angajezi sau nu ?

CAIUS : Convorbim de aproape două ore...

ZENO : Tocmai d-ai !

CAIUS : Nici o clipă nu ne-am plasat în contradictoriu, dar băiatul ăsta tot nu înțelege logica dialogului nostru.

ZENO (sărind de pe scaun) : Salve, unchiule ! Să trăiești ! O angajezi ! Zenobia, ți-am spus că unchiul meu este un om extraordinar !

ZENOBIA : Am simțit că-i un om bun și drept.

CAIUS : Degeaba mă flatați.

ZENO : Acuma o-ntorci ca la Ploiești ?

CAIUS : O angajezi, o angajezi, dar sînt încă atîtea lucruri de stabilit...

ZENO : Care lucruri ?

ZENOBIA : V-am arătat actele...

CAIUS : Unde mîncă ? Unde locuiește ?

ZENO : O să mînce la noi. Mamă ! (Adela apare în ușa bucătăriei.) Spune-i unchiului Caius ideea pe care ai propus-o chiar dumneata.

ADELA : Da, Caius. M-am gîndit că ar putea să ia masa la noi.

ZENO (prăpăstios): Ce contează o gură în plus?

ADELA: Zeno! (Reintră în bucătărie.)

CAIUS: Vocabularul tău are prea multe cuvinte nepotrivite.

ZENO: N-am vrut să te jignesc.

ZENOBIA: Știu că e de greu pentru multă lume să nu moară de foame.

CAIUS: Trebuie să stabilem și salariul. Două mii de lei îți convine?

ZENO: La chenzină?

CAIUS: La lună.

ZENO: Atît de puțin?

ZENOBIA: Sint foarte mulțumită.

CAIUS: Și-acuma casa. Unde va locui?

ZENO: Dar cealaltă dactilografă nu locuia în biroul dumitale?

CAIUS: Și birou avocațial și redacție și locuință... e cam mult.

ZENOBIA: Am să-mi caut undeva o cameră mobilată.

ZENO: Unde să cauți? Orașul ăsta avea cincisprezece mii de locuitori și acuma se înghesuie în el, ca sardелеle într-o cutie, peste două sute de mii.

CAIUS: Trebuie să faci curățenie în birou. O dată pe săptămînă trebuie spălate dușumeaua, ferestrele...

ZENOBIA: Nu mă sperie munca... Sint o fată săracă.

CAIUS: Am procese numeroase și trebuie bătute la mașină sute de pagini cu declarații, procese-verbale, pledoarii...

ZENOBIA: V-am spus că nu mi-e teamă de muncă.

CAIUS: Pe urmă articolele gazetei. Și ele trebuie bătute la mașină.

ZENO: Lasă unchiule, că „Tribuna Oraviței” apare odată pe săptămînă în patru pagini și cînd n-ai birtie o scoți și în două pagini. Dacă ai fi nevoit, ai scoate-o și pe birtie de ambalaj.

ZENOBIA: Voi face tot ce-mi spuneți.

CAIUS: Și corectura șpalturilor.

ZENO: I-am spus și de asta.

ZENOBIA: Corectură n-am făcut pînă în prezent.

ZENO: Am să te-nvăț eu. Sint unicul redactor al gazetei. Uneori am impresia că-i sint și director.

CAIUS: Bravo, băiatule. Asta abia acuma afli.

ZENO: Și pe mine nici măcar nu mă plătești. Îmi arunci cite un pol pe zi. Chiar și pentru birja plătești de zece ori mai mult.

CAIUS: Am uitat de expediția gazetei. Și asta va trebui s-o faci.

ZENO: Cinci sute de exemplare, o dată pe săptămînă. Nu-ți fie teamă, Zenobia! Am să le car cu șpinarea mea de cal de samar.

ZENOBIA: Ești foarte drăguț, Zeno. O să ne-ajutăm împreună.

CAIUS: Adela! Eu aș opina totuși să mincăm. Haideți, copii!

ZENOBIA: Eu am mincat.

ZENO: Aia a fost frustucul, cum ar zice herr căpitan Hubert.

ZENOBIA: Sint fericită. Pe cuvîntul meu că nu mai pot minca.

ZENO: Hai atunci să te instalez în biroul unchiului. Pe cai!

ADELA (revine în ușa bucătăriei): Zeno, ces expresiile astea?

ZENO: Nu mă mai admonestați atîta! Cu ce-am greșit?

CAIUS: Vorbești ca un zevzec. Și domnișoara se va speria...

ZENOBIA: Vorbele lui îmi dau foarte mult curaj și încredere.

ZENO: Ați văzut? Hai, Zenobia, să te conduc în noua ta casă. Unchiule, îmi dai și mie niște lovele?

CAIUS: Poftim! Băiatul ăsta-i incorigibil.

ZENO: M-am săturat de atîta morală. Pare-ai fi popă, nu avocat.

CAIUS: Și reportajul? Cînd scrii reportajul?

ZENO: Îl am aici. (Arată fruntea.) În două ore mă întorc cu el scris.

CAIUS: Să te vîd. (Ii dă banii.)

ZENO (însfacă valiza Zenobiei): Ești singurul sultan din lume care dă peșches. (Către Zenobia.) Mulțumește-i unchiului Caius.

ZENOBIA: Vă sint recunoscătoare, domnule doctor.

ZENO: La revedere, mamă. Hai să mergem. (Ies amîndoi.)

ADELA: Zenobia pare să fie o fată foarte bună. Ai făcut un act de binefacere.

CAIUS: Nu l-am văzut niciodată în balul ăsta de îndrăgostit.

ADELA: Cum erai la vîrsta lui? Nu tot așa?

CAIUS: Eram un sfînx de gravitate. El e un zurbagiu.

ADELA: N-am văzut oameni care să se tachineze atît de înverșunat ca voi.

CAIUS: Mă duc să stau în camera mea pînă vin și ceilalți la masă. (Iese. Adela aranjează masa de prînz, apoi, după cîteva clipe se aude soneria. Intră Olgața.)

OLGAȚA: Săru'mina, mamă.

ADELA: Numai tu ai venit?

OLGAȚA: La orele 4 trebuie să fiu îndărăt la spital. Sint de gardă pînă la 12 noaptea. Îmi fac doar cîteva sandviciuri.

ADELA: Ți le prepar imediat.

OLGAȚA: Am fost cu Angela și cu Aurel la gară.

ADELA: Iar a sosit un tren cu răniiți?

OLGAȚA: Doamne, n-am să nit niciodată ziua de azi! Erau 18 morți. Ceilalți erau într-un bal fără de hal. Flămînzii, însetați, cu pansamentele neschimbate de cîteva zile.

ADELA: Îmi pare rău că te-am lăsat să mergi la Medicină.

OLGAȚA: Eu mi-am ales profesia. Ascultă mai bine ce s-a întîmplat. Cu zece minute înainte de sosirea trenului apare în gară Esmeralda cu o suită de dame de la Patronaj. Toate cu cite un buchet de flori în brațe. Trage trenul la peron și Esmeralda dă să țină un discurs...

ADELA : Doamna prefect trăiește pe altă lume.

OLGUȚA : A vrut să aducă și-o poezie patriotică. În loc să aducă un cazan de ceară și cițiva saci cu pîine...

ADELA : Esmeralda-i o exaltată.

OLGUȚA : Auzi, mami, ureată pe-un cărucior de bagaje, parcă era un fel de Goering în fustă, tocmăi a început să-și țină discursul. Știi, aceeași placă : „Voi care v-ați dăruit viața la Stîncea Rosnovanu și v-ați acoperit de glorie ascultînd porunca Mareșalului, voi care...”

ADELA : Nu mai pot asculta astfel de vorbe fără să mă cutremur de revoltă.

OLGUȚA : Bine, mami. Nici nu vroiam să reproduc vorbele Esmeraldei. Dar astăzi, în sfîrșit, comandantul spitalului n-a mai ținut cont de gradul doamnei Prefect și i-a retezat-o scurt : doamnă, să lăsăm la o parte vorbele mari. Ne trebuie cîteva ambulante și-un furgon. Am optsprezece morți în tren și se descompun de căldură...

CAIUS (intrînd în scenă) : Veniți în rate la masă, ca avioanele, în valuri.

ADELA : Vai ce glume sinistre faci !

OLGUȚA : M-am întîlnit cu Zeno. Mi-a spus ce faptă bună ai făcut.

CAIUS : Și tu credeați că sînt un om rău ?

OLGUȚA : Ai doar niște ciudățenii, ca orice ființă.

CAIUS : Aș fi angajat-o și fără insistențele lui Zeno. Dar cu nu mîșine nimic astăzi ? Ce-avem de mîncare ?

ADELA : Supă de roșii, mazăre cu frigarele... (Sună telefonul.)

CAIUS : Lăsați, cred că-i pentru mine. (Se duce la aparat.) Alo ? Cine întreabă ? Aaa, sînt minușitele doamnă Prefect ! Chiar eu sînt la telefon. M-ați căutat la biroul advocațial ? Mi-ați adus un pachetel de cafea ? Și-o odă închinată răniților ? Oh, dar sînteți un adevărat corn al abundenței ! Sînt foarte onorat, doamnă Prefect. Sărut mîna, sărut minuța, sărut minușitele. La revedere ! (Lasă receptorul în furcă.)

OLGUȚA : Trăiești bine, unchiule !

CAIUS : Se simte obligată. Are cămara plină. (Se așază la masă.)

OLGUȚA : Săru' mîna, mami. Eu sînt gata. (Își ia poșeta și un halat alb pe mîna, halatul fiind așezat pe un umeras, pe cuier.)

ADELA : Așa de repede ?

CAIUS : Pare-ai fi un avion Messerschmidt.

OLGUȚA : Unchiule, comparația e nițel deplasată.

CAIUS : Atunci o vedetă rapidă...

OLGUȚA : Comparațiile dumitale, unchiule, sînt luate numai din dicționarul militar. Așa procedezi și cu Esmeralda ?

CAIUS : Ea-i soție de prefect. Se simte flatată de termenii militari.

ADELA : Și-acuma, cînd vîi acasă ?

OLGUȚA : Sînt de gardă pînă la miezul nopții.

ADELA : Să-l trimit pe Zeno ca să te însoțească pînă acasă ?

OLGUȚA : Nu, mami, fiindcă vin cu Angela. Săru'mîna, mami. Pa, unchiule !

CAIUS : La revedere. (Olguța iese.)

ADELA : S-a răcit supa ! Nu mîșinci ?

CAIUS (începînd să mîșine, ceremonios și afectat) : Ce zi avem azi ?

ADELA : E vineri.

CAIUS : Vineri ? Descară de la 9 pînă la cît s-o întinde, partidă de poker cu Hubert și cu Variadis. Mai avem din vinul ăla popese trimis de tata ?

ADELA : Cine bea în casa asta ? Numai tu...

CAIUS : De Zeno nu-ți amintești niciodată.

ADELA : Tu l-ai învățat să joace poker, tu-l încurajezi să bea, aducîndu-i drept exemplu viața ta de student.

CAIUS : Sigur că da ! Unde încetează autoritatea părinților, așa preîndeți voi, începe influența nefastă a unchilor, bunicilor și mătușilor... Eu l-aș fi expediat la țară. Bunieusău l-ar fi pus să lucreze pe pămîntul parohiei, să stringă finul, să are, să tragă la coasă...

ADELA : Pareă ziceai că n-ai putea scoate gazeta fără el.

CAIUS : Dar Aurel unde întîrzie ?

ADELA : E patru și jumătate. La cinci trebuie să începă consultațiile.

CAIUS : Asta înseamnă că musai să mîșine în bucătărie. Casa asta a devenit neîncăpătoare pentru clanul familiei Filimon.

ADELA : Spui mereu că așa-i frumos pentru o familie : să stăm ca degetele într-o mînușă.

CAIUS : Teoretic toate cuvintele sînt desăvîrșit, dar un doctor în Drept cînd e nevoit să mîșine în bucătărie, aduce mai mult cu un servitor decît cu un beamter. (Sonerie. Caius trece în bucătărie.)

ADELA : Aurel, știam că ești tu. Trebuie să fii rupt de foame.

AUREL : Am mîncat cu tata la popota regimentului.

ADELA : Începi consultațiile ?

AUREL : Da, mamă. (Se dezbracă de haină și își pune un halat alb. Caută ceva în dulapul cu instrumentar medical. Ia de acolo un stetoscop, apoi un ciocan de cauciuc, pe urmă o oglindă frontală.) Unchiul Caius n-a venit la masă ?

ADELA : E în bucătărie.

CAIUS (din bucătărie) : Sînt aici, cu pisicile.

ADELA : Nu vrea să te incomodeze. Mă duc să deschid ușa, ca de obicei.

AUREL : Îți mulțumesc, mamă. (Adela iese spre a deschide ușa și revine.)

ADELA : Să trag și perdeaua la glasvand ?

AUREL : Da, mamă. (Aprinde o lampă de birou.) Lumea are încredere grozavă în radioscopii. Dar cei mai mulți se mulțumesc cu atîta. Ei nu vor să înțeleagă faptul că radioscopia nu-i un tratament, ci o simplă metodă de investigație. (Adela a tras perdeaua, acoperînd glasvandul. Acum scena capătă o înfățișare claustră.)

ADELA : Totu-i în ordine, Aurel. Am fiert seringile și acele.

AUREL : Ești o femeie deosebită.
ADELA : Dintre toți eu mă simt cea mai vlaguită. Viața unei mame e făcută din foarte multe lucruri nepotrivite și tragice.
AUREL : Poate că eu te înțeleg cel mai bine.
ADELA : A început să-mi fie teamă de lucruri absolut inofensive și caraghioase. Iarna să nu alunec pe gheață, vara să nu răcesc după o ploaie rece. Odată m-am tăiat cu cuțitul la un deget. Vai ce frică mi-a fost !... Am început să-mbătrânesc...
AUREL : Dar nu ești bătrână defel. Ești încă frumoasă și înțeleaptă.
ADELA : Bătrânețea înseamnă un spor de înțelepciune, dar cel mai mult înseamnă prudență.
AUREL : Și eu sint prudent. Înseamnă că sint bătrîn ?
ADELA : Tu ești matur. Tu ai trecut prin moarte.
AUREL : Azi am vorbit cu tata. Niciodată n-am vorbit cu tata așa de mult.
ADELA : Ce-ai avut de vorbit ?
AUREL : De-ale noastre... de-ale vieții. Știi că de azi îl iubesc și pe tata tot atît de mult ca pe tine ?
ADELA : Dar nu-l iubeai și pînă acum ?
AUREL : Mi-era teamă ca tata să nu fie altfel.
ADELA : Cum altfel ?
AUREL : Ca mulți alții. Dar el e un om de caracter. (Se aude soneria.)
ADELA : A și sosit primul pacient. (Iese în bucătărie, închizînd ușa după ea. În această clipă intră Octavian.)
OCTAVIAN : Bună ziua.
AUREL : Bună ziua.
OCTAVIAN : Dumneavoastră sînteți doctorul Aurel Filimon ?
AUREL : Nu sînteți din oraș ?
OCTAVIAN : Nu.
AUREL : Sînteți refugiat ?
OCTAVIAN : Nu, nu sint refugiat. Vin de la Timișoara.
AUREL : Cine v-a recomandat la mine ?
OCTAVIAN : Nimeni. Am venit eu, așa...
AUREL : Care-i necazul ?
OCTAVIAN : Mă doare pieptul. O durere surdă.
AUREL : Dezbrăcați-vă de cămașă. Maioul puteți să-l lăsați. (Aurel stînge lampa de birou. Vine la aparatul Roentgen. Pune în funcțiune aparatul.) Așezați-vă aici. Nu, nu așa. Cu pieptul lipit de ecran. Cu mâinile-n solduri. Acum e bine. (Tăcere.) Respirați adînc. (Tăcere.) Ați avut pleurezie în copilărie ?
OCTAVIAN : Am avut. Eram ucenic la Atelierele C.F.R. din Timișoara în 1936. Atunci am răcit grozav.

AUREL : Se vede. Dar nu-i nimic. Nouăzeci la sută din oameni au, într-un loc sau altul, o porțiune din pleură lipită de plămîn. Asta dă și durerea de care vă plîngeți. Nu-i nimic grav...
OCTAVIAN : Vreau să vă întreb ceva.
AUREL : Vă rog.
OCTAVIAN : Dumneavoastră tratați după metoda doctorului Aberfehl ?
AUREL : Nu înțeleg.
OCTAVIAN : Am întrebat dacă tratați după metoda doctorului Aberfeld.
AUREL : N-am auzit încă de această metodă. Nu înțeleg cuvintele dumneavoastră.
OCTAVIAN : Vă implor să le înțelegeți.
AUREL : Vă asigur că ați greșit venind la mine.
OCTAVIAN : N-am greșit. Vă implor să vă aduceți aminte de ele.
AUREL (decis) : Vă rog să nu insistați. Vă sfătuiesc din suflet să plecați.
OCTAVIAN : Am să plec dacă cereți, dar gîndiți-vă la ce pericol mă expuneți.
AUREL : Nu înțeleg nimic din tot ce-mi spuneți.
OCTAVIAN : Orașul e împinzit de agenți. Am să cad cu siguranță.
AUREL : Domnule, vorbiți o limbă pe care n-o înțeleg și al cărei sens nu-l pătrund.
OCTAVIAN : O să vă pară foarte rău într-o zi, tovarășe doctor. Am să cad mai mult ca sigur, poate că am să fiu ucis și o să vă pară rău.
AUREL : Vă rog să plecați !
OCTAVIAN : N-o să vă iertați acest gest, domnule doctor. Cum o să vă justificați în fața tovarășilor dacă voi fi ucis ?
AUREL : Nu înțelegeți că habar n-am ce-mi spuneți ?
OCTAVIAN : Am fost arestat de Siguranță la plecarea din Timișoara, dar am evadat. N-am trădat nimic. Nu cunosc pe nimeni în acest oraș. Lăsați-mă să stau aici pînă se lămureste situația...
AUREL : Vă rog să plecați. Vă conjur să plecați. (Aprinde lampa de pe birou, apoi lampa din tavan. Octavian se retrage îngrozit spre ușă. Apoi o deschide, în clipa cînd izbucnește vuietul sirenelor de alarmă aeriană.)
OCTAVIAN (cu mina pe clanta ușii) : Auziți ? A început alarma aeriană. Străzile se vor golî de oameni. Voi fi singurul trecător. Prima patrulă mă va legitima și mă va aresta.
AUREL : Vă rog să plecați !
OCTAVIAN : Vor pune mina pe mine. Cum mă puteți expune acestui pericol ? (Aurel îi pune palma ușor pe piept și-l împinge. Octavian iese.)

Tabloul 3

Același decor. După o săptămână. Sfârșitul mesei de prinz.

ZENOBIA (se ridică de la masă) : E așa de bine și de frumos la dumneavoastră...

ZENO : Nu ți-am spus eu că ai să te îndrăgostești de toți ? De mama, de Olgața, de Aurel, de tata, de unchiul Caius, chiar și de unchiul Caius.

CAIUS : În primul rind de tine, craidonule !

ADELA : Caius, o faci pe Zenobia să se roșească.

ZENOBIA : Doamnă Filimon, pot să vă ajut la bucătărie ?

ADELA : Vai, Zenobia, ieri ai făcut la fel, alaltăieri tot așa.

ZENOBIA : De-o săptămână parcă trăiesc un vis.

CAIUS : E săptămîna luminată.

ZENO : Vorbești ca bunicul Timoteu.

ZENOBIA : După ce-o ajut pe doamna Filimon la bucătărie, vin și bat la mașină ceea ce ați hotărît.

CAIUS : Ai adus mașina de scris de la birou ?

ZENOBIA : Da, (la un braț de farfuri și le duce în bucătărie.)

ZENO : Nu te mai lasi de goange, unchiule... Strici hirtia de pomană.

CAIUS : Așa vorbești despre memoriile mele ?

ZENO : Goange ! Țințari ! Din înțepăturile astea n-o să moară Antonescu nici într-o sută de ani.

CAIUS : O să trăim și-o să vedem, bobocule. Bătrînețea are răbdare, înțelepciunea și perspectivă.

ZENO : În iunie, cînd a căzut grupul de partizani comuniști din Munții Scmenicului și te-a chemat Parchetul ca să te pană apărător din oficiu, ai refuzat. Ai zis că ești bolnav.

CAIUS : Eu am stilul meu. Măsor de zece ori pînă tai o dată.

ZENO : Știu, unchiule. Faci aluzii, pertrac-tezi, redactezi memorii în stilul unui ambasador scos la pensie, apoi poate că ești gata să le retrac-tezi.

CAIUS : Mi-ai citit vreun memoriu ?

ZENO : Da ce, eu is mareșal ? Mie mi le adresezi ? Nu-i destul că le citește Variadis, ba ți le mai și corectează pe ici pe colo ?

CAIUS : Nu umblă la esență. Vrea și el să cîștige niște merite de rezistent.

ZENO : Păi așa, cu învoire de la poliție, să tot faci politică antihitleristă. Mersi ! Aurel ți-a spus să aperi grupul de comuniști. Cînd l-ai întrebat pe tata, te-a sfătuit la fel.

CAIUS : Așa-i înțelept, să faci un consiliu de familie în chestiunile mari.

ZENO : Chiar și mama ți-a spus să pri-mești apărarea din oficiu.

CAIUS : Femeile nu au vocație politică.

ZENO : Și eu te-aș fi sfătuit la fel.

CAIUS : Nu cer sfaturi de la copii.

ZENO : În schimb l-ai ascultat pe Variadis. Nu m-aș fi mirat dacă l-ai fi consultat chiar și pe herr hauptmann Hubert.

CAIUS : N-ai să înțelegi niciodată comple-xitatea atitudinii mele și riscurile legate de ea.

ZENO : Care riscuri ? Practic nu ieși din cuviutul autorităților.

CAIUS : Dă-mi un singur exemplu și mă-nchin.

ZENO : Vrei o sută de exemple ?

CAIUS : Unul singur, măcar.

ZENO : Mi-ai scos trei reportaje din gazetă.

CAIUS : Cenzura a spus că sînt defetiste.

ZENO : De opt săptămîni nu mai publici nici măcar o singură hartă a operațiunilor militare. Profesorul Popovici le desenează de pomană, că dumneata le arunci la coș.

CAIUS : N-o să mă învețe un profesor de desen limitele de prevedere în care să-mi editez gazeta. Un biet profesor de gimnaziu provincial nu poate cunoaște legile strategiei și tacticii militare. Și-apoi nu eu le scot din pagină, ci autoritățile.

ZENO : Să-ți mai dau un exemplu ?

CAIUS : Pe toate le-am recuzat. Să-l văd pe ultimul.

ZENO : De ce nu publici măcar unul din memoriile pe care le înaintezi Mareșalului ?

CAIUS : Ți-ai pierdut mințile ! Cum să fac așa ceva ? (Sună telefonul.) Du-te și întreabă cine-i.

ZENO (se duce la telefon) : Pe dumneata te caută. (Ridică receptorul.) Alo ! Da, easa Filimon. (Pune palma peste receptor.) Am spus că pe dumneata te caută.

CAIUS : Trebuia să spui că nu-s acasă.

ZENO (ironic) : Nu îndrăznesc. Mi se pare că-i Variadis.

CAIUS : S-a și întors de la București ? (Se duce la telefon.) Da, dragule, eu sînt. Servus, dragule, bonjour. Cum ? Acum o oră ai venit de la București și vrei să avem o între-vedere ? Dar ce-i graba asta, dragă inspec-tore ? Nu poți să spui la telefon ? Vrei să vii aici ? Mă rog, dacă ții așa de mult, dacă nu se poate amîna... te aștept. (Așază telefonul în furcă.)

ZENO (ironic) : Rezistentule ! Dacă nu op-tezi grabnic pentru o singură luntre, o să ți se rupă pantalonii !

CAIUS : Ia-o pe domnișoara Zenobia și du-ceți-vă la redacțiune.

ZENO : Dar memoriul nu-l mai bate Zeno-bia la mașină ?

CAIUS : Las-că memoriul nu cere de min-care pînă mîine.

ZENO : Ah, da, am uitat că în mod obișnuit îi arăți memoriile întâi lui Vartiadis. Mai pune și el o virguldă, trei puncte de suspensie, ori în loc de „domnule Mareșal”, „mult stimate domnule Mareșal” și în loc de expresia indiferentă „cu stimă”, pune slugarnica formulă „al dumneavoastră prea plecat și supus servitor”.

CAIUS : Mă jignești ! Niciodată n-am folosit expresia asta. Dar ce, e rege ? Păi tu știi că în 1917, am organizat la Viena prima unitate revoluționară a soldaților români, am asigurat ordinea în capitala imperiului habsburgic și, deși eram un tinăr sublocotenent, mi s-a dat un birou în localul Ministerului de război ?

ZENO : Știu, unchiule, dar atunci aveai 28 de ani.

CAIUS : În orice clipă ministeriul cezarocrăiesc mă putea pune la zid !

ZENO : Meritele din tinerețe devin simple amintiri duioase dacă nu sînt susținute de o atitudine fermă pînă la capătul vieții.

CAIUS : E revoltător ce spui ! N-am să mai iau prînzul acasă. De mîine am să mănînc la restaurant. Și asta numai din cauza ta !

ZENO : O să-ți convină să stai la aceeași masă cu Hubert ?

CAIUS : Prefer un neamț politicos, decît un îmberb ca tine.

ZENO : O să sfîrșească prin a te convinge că Hitler tot va cîștiga războiul cu armele sale secrete. Zenobia ! Hai să plecăm. Unchiul ne expediază la redacțiune. (Apare Zenobia în ușa bucătăriei.)

ZENOBIA : Nu mai bat textul la mașină ?

CAIUS : O să-l bați mîine.

ZENO : Hai, Zenobia. Unchiul vrea să scape de mine.

CAIUS : Să faceți corectura spalturilor.

ZENO : Putem merge și la un film ?

CAIUS (batjocoritor) : Rezistentule, rulează un film cu Leni Biefenstal.

ZENO : Atunci o să mă plimb prin grădina publică.

CAIUS : Și-acolo n-o să vezi feldwebeli și ofițeri hitleriști ?

ZENO : Bine, unchiule, o să stăm la redacție. Sper să n-o găsim ocupată de-un sturm-batalion al Marelui Reich hitlerist.

CAIUS : Cîteodată, foarte des chiar, îmi pare rău că am intervenit să nu te ia la armată. Aș fi fost curios să te văd pe front. Eroule !...

ZENO : Hai, Zenobia.

ADELA (din ușa bucătăriei) : Iar v-ați certat ?

ZENO : Mi-a și trecut. La revedere. (Iese, însoțit de Zenobia.)

CAIUS : Adela, o să treacă Vartiadis pentru cîteva momente pe la noi.

ADELA : Niciodată nu ne-a vizitat, la ora asta.

CAIUS : S-a întors adineauri de la București. Vrea să-mi comunice ceva între patru ochi. (Își pune cravata, își ia sacoul de drill alb așezat pe spătarul unui scaun.)

ADELA : Și pentru asta te ferechezuiești atîta ?

ADELA : Interlocutori mei trebuie să mă respecte. Trec dincolo. Anunță-mă cînd vine. Dar fă în așa fel încît să aștepte cîteva minute.

ADELA : Crezi că prestanța se cîștigă cu un ac de cravată și cu o ținută impecabilă ?

CAIUS : Vorbești ca Zeno. Toți ați început să-i copiați gesturile și expresiile. (Se retrage în camera lui, în secunda cînd intră în scenă Felix.)

ADELA : Am impresia că n-ai putut să te odihnești.

FELIX : Ba da. Cred că am ațipit o jumătate de oră.

ADELA : Așa de puțin.

FELIX : Plec la regiment. Aurel e-acasă ?

ADELA : S-a dus pînă în vecini.

FELIX : La cine ?

ADELA : La moș Nichifor.

FELIX : Cînd se întoarce, spune-i să treacă pe la regiment.

ADELA : În ultima vreme îl chemi mereu pe-acolo.

FELIX : Am treabă cu el.

ADELA : Nu cred să-i faci mare plăcere vizitele la cazarmă.

FELIX : Ba da, Adela. Mă înțeleg foarte bine cu el. Olgața unde-i ?

ADELA : La spital. Cînd lipsiți toți de-acasă, mă gîndesc numai la voi.

FELIX (se încinge cu centura. Își aranjează tocul revolverului la sold) : Ce vrei ? Sintem o familie numeroasă. Sintem ca un buchet de iorgovan.

ADELA : Deseară vîi mai devreme acasă ?

FELIX : Pe la nouă.

ADELA : Caius își are seara lui de poker.

FELIX : Nu cred. Vartiadis e la București.

ADELA : S-a întors. Și-a anunțat vizita.

Dintr-o clipă în alta trebuie să apară.

FELIX : L-a chemat Caius ?

ADELA : Nu, nu l-a chemat nimeni. Are de discutat ceva cu Caius.

FELIX : Numai de poker nu-mi arde în seara asta. Serile de acest fel au devenit de-a dreptul insuportabile. Plec. La revedere, Adela.

ADELA : Fii liniștit. Ți-l trimit pe Aurel la regiment. (Felix iese. Cîteva clipe de liniște. Adela se îndreaptă spre ușa bucătăriei, dar în momentul cînd ajunge acolo, sună telefonul. Se duce la telefon.) Allo, cine-i ? Domnul Vartiadis ? Bună ziua, domnule Vartiadis. Te așteaptă, domnule Vartiadis. Foarte bine. Am să-i comunic lui Caius că vîi numai după orele opt. (Intră Aurel.)

ADELA (lasă receptorul în furcă) : Aurel, tata a zis să treci pe la regiment.

AUREL : Am să plec mai tîrziu. Aștept pe cineva.

ADELA : Ce-aveți cu toții ? De-abia v-ați atins de mîncare la prînz. Singurul care nu și-a pierdut apetitul e Zeno.

AUREL : Și unchiul Caius.

ADELA : Căins așa a fost de-o viață întregă, dar Zeno iubește. Parcă plutește în al nouălea cer.

AUREL : Și unchiul Caius iubește ; ca un flăcău toamnă. (Sonerie.) Lasă, mamă, deschid eu. (Merge la ușă. Intră Coriolan.)

ADELA : Da, dragul meu. (Iese în bucătărie.)

AUREL : Cu ce vești vii de la Timișoara ?

CORIOLAN : N-a revenit trimisul regionalei Banat ?

AUREL : După cum vezi.

CORIOLAN : Nici la Timișoara nu s-a întors. Trebuie să fie în oraș.

AUREL : Parcă l-a înghițit pământul.

CORIOLAN : Tovarășii de la Timișoara mi-au comunicat că n-a trădat nimic la Siguranță. A evadat pur și simplu și a reușit să se degajeze de orice urmă.

AUREL : Așadar, am greșit că nu l-am recunoscut și primit.

CORIOLAN : În situația dată nu puteam proceda altfel.

AUREL : Am simțit că-i un om cinstit și dintr-o bucată.

CORIOLAN : Trebuie să organizăm rapid căutarea lui.

AUREL : Cum să-l mai găsim într-un oraș supraaglomerat ?

CORIOLAN : Asta-i și marea lui șansă.

AUREL : Dacă s-a întors la Timișoara ?

CORIOLAN : Acolo-i clar că nu s-a întors. E aici.

AUREL : Mă tem că i s-a întâmplat ceva.

CORIOLAN : Nu i s-a întâmplat nimic. Va reveni sigur. Să fii pregătit.

AUREL : Într-un fel, mă simt foarte vinovat.

CORIOLAN : Ai îndeplinit întocmai o indicație de partid. De ce să te simți vinovat ?

AUREL : Să nu fi pus Siguranța mina pe el.

CORIOLAN : Vartiadis e brutal și inteligent, dar n-a pus gheara pe Octavian. Poți să fii liniștit.

AUREL : Îți închipui că de liniștit pot să fiu în împrejurarea asta.

CORIOLAN : Neliniștea nu-i un sfetnic bun. Te rog să-ți păstrezi calmul și să nu intri în panică.

AUREL : Bine, Coriolan. Voi proceda cum spui tu.

CORIOLAN : Ai fost la tatăl tău când te-a chemat la regiment ?

AUREL : De atunci merg mereu la el. A fost convocat între timp la o consfătuire la Statul Major, în București.

CORIOLAN : Alături l-am văzut la Timișoara.

AUREL : A fost convocat și la Corpul de armată din Timișoara, cu toți comandanții de unități de zonă. Îți închipui ce surprinși am fost să aflăm unul despre celălalt că sîntem pe aceeași baricadă.

CORIOLAN : Mă bucur pentru tatăl tău.

AUREL : Sint foarte mîndru. E un om integru.

CORIOLAN : Dar nu ți-a făcut morală că ai ascuns de el acțiunea la care participi ?

AUREL : Ba da. Era mihnit că am avut mai multă încredere în căpitanul Pavel Bria decît în el.

CORIOLAN : Și eu aș fi fost supărat dacă eram în locul lui.

AUREL : I-a trecut supărarea.

CORIOLAN : Afară s-a întunecat. Trebuie să plec.

AUREL : Merg și eu la regiment.

CORIOLAN : Nu ieși odată cu mine. Mai stai vreo zece minute în casă.

AUREL : Bine, Coriolan.

CORIOLAN : Noroc bun.

AUREL : Saluți ca minerii de la Anina.

CORIOLAN : Ce vrei să fac ? Nu pot uita că am fost miner. (Iese. Reintră Adela în scenă.)

ADELA : Pleci și tu la tata ?

AUREL : Peste vreo zece minute.

ADELA : Foarte greu pot suporta starea asta de tensiune. Plecați, veniți. Parcă trăim într-o casă încercuită și asediată.

AUREL : Tare ești dezarmată în fața vieții.

ADELA : Tremur pentru voi toți.

AUREL : Chiar și pentru unchiul Caius ?

ADELA : El e abil. Și nici Vartiadis nu-l prea ia în serios. Voi sînteți dintr-o bucată.

AUREL : Și nu ești mîndră de noi ?

ADELA : Ra da, dar mîndria mea este plină de suferință și îngrijorare.

AUREL : Zeno îți spune mama Grachiloz.

De obicei rostește lucruri nepotrivite, dar aici s-a exprimat exact.

ADELA : Pe el să nu-l amestecați în acțiunea voastră. E crud încă. E un copil.

AUREL : Și pe mine mă consideri copil.

ADELA : Sînteți copiii mei. Cînd îi văd pe Vartiadis și pe Hubert în casă, mereu mi-e teamă să nu se întîmple un lucru neprevăzut, o nenorocire. (Afară se aud fluier și semnale ascuțite, apoi motorul unei mașini care se oprește în fața casei.) Doamne, să nu fi pus poliția mina pe Coriolan !

AUREL : Toate le vezi în negru. Vartiadis ar trebui să se teamă atît de mult. (Sonerie.)

ADELA : Lasă să deschid, deși de fiecare dată cînd aud soneria și mă îndrept spre ușă, tremură carnea pe mine. (Ajunge la ușă. Pune mina pe ivăr.) Cine-i ?

VARTIADIS (de-afară) : Eu sint, doamnă Filimon. Vartiadis.

ADELA (către Aurel) : Du-te în bucătărie. (Aurel iese în bucătărie. Adela deschide ușa.) Bună ziua, domnule Vartiadis.

VARTIADIS : E-acasă fratele Caius ?

ADELA : Imediat îl chem. E în camera lui.

VARTIADIS : Oh, iată un om fericit. Doarme !

ADELA : Ziceați că veniți mai tirziu. (Merge spre ușa camerei lui Caius.)

VARTIADIS : Ce să fac madam Filimon ? Sint sclavul neprevăzutului.

ADELA (deschide ușa camerei lui Caius) : Caius, a venit domnul Vartiadis.

VARTIADIS (tare) : Hai, frate Caius ! Desprinde-te din reverie !

CAIUS (sornoros și nedumerit. Își fixează monocul și apare în pragul ușii) : Ce-i dragule ? Îți anunți vizita, apoi o contramandezi, pe urmă apari ca un Deus ex machina.

! MADAM FILIMON, ne lași citeva clipe singuri?

CAIUS : Tie frică de Adela ? Ori te jenezi ?
VARTIADIS : Ce vrei să fac, frate Caius ?
Nici nevastă-mea nu știe cum mă comport în profesie. Cind vin acasă și așez pistolul pe masă, aproape că leșină de spaimă. Zice : ia drăcovenia aia de-acolo, să nu explodeze ! Ha-ha-ha ! Pare-ar fi soție de arhidiacon.
CAIUS : Cumnată-mea-i soție de ofițer.

ADELA : Nu-i nimic, domnule Vartiadis. Plec în bucătărie. (Iese.)

VARTIADIS : Madam Filimon, poate faci bunătatea și gestul nobil să-mi aduci un pahar cu apă de la gheață. Sint teribil de insetat.

CAIUS : Nu vrei o cafea ?

VARTIADIS : Nu, frate Caius. Sint extrem de grăbit. Mă așteaptă băieții afară.

ADELA (reintră cu un pahar cu apă pe-o farfurioară) : Poftim, domnule Vartiadis.

VARTIADIS : Ia te uită ce-i tremură minile doamnei Filimon ! Madam Filimon, să te ici de mină cu nevastă-mea.

CAIUS : Doar n-ai venit să bei numai un pahar de apă !

VARTIADIS : Nu, Caius. (Adela iese în bucătărie.)

CAIUS : Atunci, pentru ce ? Ard de curiozitate să aflu.

VARTIADIS : Caius, știi că memoriile tale au stîrnit un ecou extraordinar la cabinetul Marelui ?

CAIUS : Exagerezi, dragule.

VARTIADIS : Deși, pe ultimul tău memoriu, in care semnalai Marelui că hitleristii cară în Germania pină și ultimul kilogram de provizii, domnul Mareșal a scris o observație nu lipsită de tîlc.

CAIUS : Ce-a scris ?

VARTIADIS : Că alde tu, Labonțiu și ceilalți, ați face mai bine să deschideți propriile voastre cămări și să priviți înăuntrul lor, ca să vedeți ce bine sint aprovizionate...

CAIUS : Îmi dai voie, dragule, să recuzez această insinuare ?

VARTIADIS : Mă rog, mă rog.

CAIUS : Voi redacta un memoriu într-un stil și mai vindicativ...

VARTIADIS : Degeaba, frate Caius ! Tot nu vei fi trimis în lagăr. Cu cine-aș mai juca poker ?

CAIUS : Atunci ? Mă condamnă să pierd cu atîția ași în mină ?

VARTIADIS : Dimpotrivă, îți ofer un cîștig nesperat. Am mandat de la cabinetul domnului Mareșal să fac un sondaj dacă nu cumva accepți postul de prefect la Caraș.

CAIUS : Acum, cind nemții sint pretutindeni în retragere ? Cind la Iași sint dați peste cap ? Cind zidul Atlanticului s-a prăbușit în Normandia ? A d'autres, dragule ! (Se aud fluierături repetate în stradă.) Ce-i concertul ăsta de țigane, dragule ? Vii însoțit de agenți ?

VARTIADIS : Căutăm și noi pe cineva. Tie îți spun deschis, deoarece în proximal număr al gazetei îi vei publica semnalmentele și

fotografia. Uite-o ! (Scoate o fotografie din buzunar.)

CAIUS : Cine-i ăsta ?

VARTIADIS : Un comunist, Octavian Dăușă. A scăpat săptămîna trecută din minile Siguranței din Timișoara și se pare că a venit la Oravița. Se ascunde la noi în oraș.

CAIUS : Și de ce să-i publice fotografia în gazetă ?

VARTIADIS : E un normativ, frate Caius. Un ordin.

CAIUS : De-al tău sau de-al prefectului ?

VARTIADIS : Mai de sus. De la București.

CAIUS : Și dacă refuz ?

VARTIADIS : Caius, nu cred să faci o prostie ca asta.

CAIUS : Gazeta mea nu-i buletinul penitenciarilor. Și nici Monitorul Oficial.

VARTIADIS : Uite ordinul scris, dragă Caius. Vrei să nu mai poți redacta memorii ? Cînd tipărești ziarul ?

CAIUS : La noapte.

VARTIADIS : Miine dimineată musai trebuie să-i vîd mutra la gazetă. La ora opt voi avea gazeta pe birou. Nu-i așa, dragul meu Caius, că ești un om rezonabil ?

CAIUS : Sint dezolat. Credeam că te vei purta cu mînuși cînd e vorba de mine și de gazeta mea.

VARTIADIS : Cum vrei mai cu mînuși decît așa ? Haide frate, nu te mai lamenta. Dacă-l înbăhăm într-o oră-două, ceea ce nu-i deloc improbabil, telefonez personal la tipografie și dau dispoziție să se scoată clișeul.

CAIUS : Și ce-am să pun în loc ?

VARTIADIS : Pune și tu o poezie de-a doamnei prefect. Se va bucura poetesa oficială a județului.

CAIUS : Să te-audă prefectul cum vorbești, te-ar trimite pe front.

VARTIADIS : N-ai să mă spui, frate Caius. La revedere ! (Se îndreaptă spre ușă.)

CAIUS : Nu mai vîi la poker ?

VARTIADIS : Deocamdată caut un as. Dacă-l găsesc, vin neapărat.

CAIUS : Hubert mi-a făgăduit că vine.

VARTIADIS : Oh, Hubert sărmanul. Zeul vînturilor ! Mi-a împrumutat zere băieți din Milităr-Polize și zece cîini polițiști. Ia și el parte la acțiune. Hai dragă, nu mai mă ține de vorbă, că am treabă. Servus ! (Iese. Afară iar se aud țigane și lătrat de cîini. Apoi zgometul se estompează. Aurel intră în scenă.)

CAIUS : Aici erai ?

AUREL : Am stat în bucătărie.

CAIUS : Ce zici de amicul Vartiadis ?

AUREL : Ce să zic ? Arată-mi și mie fotografia pe care ți-a lăsat-o.

CAIUS : Uite-o ! Trebuie să plec cu ea la tipografie.

AUREL : Unchiule, fă cumva să n-o publice.

CAIUS : Ce, ești copil ?

ADELA (venind și ea din bucătărie) : E oribil Vartiadis ăsta al tău.

CAIUS : Nu-i al meu. E-al lui dracu !

ADELA : Ascultă-l pe Aurel. Nu publica fotografia.

CAIUS : Și tu faci politică ?

ADELA : Sint un om drept.

CAIUS : Toți sintem mai mult sau mai puțin drepți.

AUREL : La zincografic poate să apară de nerecunoscut, neagră, înecată în cerneală.

CAIUS : E o sugestie sau un normativ ?

AUREL : E un sfat cinstit.

CAIUS : Dumnezeu, dar ce-mi aud urechile ? Casa asta a apucat-o pe-un drum cu desăvîrșire primejdios.

AUREL : Unii se mulțumesc cu memorii. Alții năzuiesc spre ceva mai mult.

CAIUS : Acum înțeleg de ce mi-a făcut într-o zi Vartiadis aluzie la tine.

AUREL : Ce-a zis ?

CAIUS : M-a întrebat dacă-i adevărat că în timpul studiilor erai înscris în Frontul Democrat Universitar.

ADELA : Țe-a întrebat el asta ?

CAIUS : I-am spus : nu-i adevărat, Vartiadis. Basmă ! Aurel și-a văzut cuminte de învățătură.

AUREL : Vartiadis nu știe nimic precis. Tătonează terenul ca un orb.

CAIUS : Mă duc la tipografie.

AUREL : Fotografia, dacă n-ai încotro, fă să apară înecată în cerneală.

CAIUS : Să văd ce-am să pot face. (Iese.)

ADELA : Acesta-i trimisul de la Timișoara ?

AUREL : Da, mamă, dar nu te pierde cu firea.

ADELA : Nu vezi cum se stringe lațul în jurul nostru ?

AUREL : Fii liniștită, mamă. Sint și patrulele tatei prin oraș. Căpitanul Pavel Bria le-a instruit în mod special pentru căutarea lui Octavian.

ADELA : Numai să nu pună întii Vartiadis și Hubert mina pe el.

AUREL : Să sperăm că nu vor avea această șansă.

ADELA : Oh, dragul meu, numai noaptea sint liniștită, cind vă știu pe toți acasă...

AUREL : Acum plec și eu. Mă duc la tata.

ADELA : Să fii atent. (Aurel se îndreaptă spre ușă. Iar se aud fluierături îndepărtate. Răsună și câteva împușcături de pistol.) Oh, Doamne, nu mai pleca nicăieri.

AUREL : Mamă, am stat doi ani pe front. Sint obișnuit cu împușcăturile.

(Se aude soneria de la intrare, apoi lovituri repezi în ușă. Aurel o deschide hotărît. Octavian, rănit, proptit de canalul ușii, se prăbușește extenuat pe dușumea.)

ADELA : El este ! L-au împușcat !

AUREL (îl ridică de subsuori și-l sprijină, ducîndu-l spre pat, unde încearcă să-i scoată haina și îi sfîșie cămașa) : Omule, de cind te-astept !

OCTAVIAN : Știam că ai să mă recunoști pînă la urmă.

AUREL : Unde te-au rănit ? Ești plin de sînge.

OCTAVIAN : Nu asta-i important. Știam c-ai să mă primești.

AUREL : Mamă, telefonează-i Olgutei la spital să vină cit mai repede cu Angela. Am nevoie de ajutorul lor !

CORTINA

PARTEA a II-a

Tabloul 4

Același decor ca și în tablourile precedente. Tavi stă în pat. E dimineață, la câteva săptămâni după sosirea sa aici. Intră în scenă, din bucătărie, Olguța și se oprește lângă ușă, cu un sentiment de teamă și de neliniște.

TAVI : Tu ești ?

OLGUȚA : Am intrat de trei ori în cameră, însă dormeam.

TAVI : Stau cu ochii închiși ; mă gîndesc.

OLGUȚA : De câteva săptămîni nu e noapte în care să nu visez că ai murit. Sînt foarte speriată cînd intru și te găsesc cu ochii închiși.

TAVI : Nu mai dorm de la ora patru. Perna asta-i foarte incomodă.

OLGUȚA : De ce-i incomodă ?

TAVI : Îmi aduce mereu aminte că sînt urmărit.

OLGUȚA : Cum așa ?

TAVI : Din cauza pistolului pe care-l țin sub pernă.

OLGUȚA : Tata ți l-a pus acolo. Să-l ai la îndemînă.

TAVI : E bun ?

OLGUȚA : Tata și Aurel spun că n-ai să greșești ținta cu el.

TAVI : Cît trebuie să mai stau imobilizat în pat ?

OLGUȚA : Încă o zi sau două, poate chiar azi ai să te ridici.

TAVI : Ce-a spus Aurel ? A fost grea operația ?

OLGUȚA : Nu e chiar atît de simplu să extragi un glonte dintre coastele unui om.

TAVI : Cite ore a durat operația ?

OLGUȚA : La spital ar fi durat mult mai puțin. Dar aici, în condiții aproape imposibile și disperate, a durat două ore și jumătate. Dar chiar în fiecare dimineață mă întreb cum a fost operația ?

TAVI : Ce să fac ? E cea mai frumoasă amintire din viața mea.

OLGUȚA : De ce-o consideri cea mai frumoasă ?

TAVI : Fiindcă dacă nu erai tu, nu cred căș fi scăpat cu viață.

OLGUȚA : Care dintre noi a spus primul cuvîntul iubire ?

TAVI : Eu.

OLGUȚA : Nu-i adevărat. Acest privilegiu a fost al meu.

TAVI : Nu vreau să te supăr, dar eu l-am spus prima oară. Tu poate că l-ai giudit.

OLGUȚA : L-am gîndit și imediat ce mi-a răsărit în gînd l-am și rostit, ca și cum mi-a fost frică să nu-l uit, ori să-l pierd...

TAVI : E foarte liniștitor ceea ce spui.

OLGUȚA : De ce închizi ochii ? Iar te doare ?

TAVI : E multă lumină în ceea ce spui tu și de-asta închid ochii.

OLGUȚA : Îmi ești foarte drag.

TAVI : De ce ?

OLGUȚA : Pentru că trebuie să am grijă de tine. Am citit într-o carte că adevărata iubire începe cu un sentiment de grijă și de caritate.

TAVI : Nu știu cum începe.

OLGUȚA : N-ai iubit niciodată pînă acum ?

TAVI : Mi s-a părut că da. Cu vreo cinci ani în urmă. Aveam douăzeci de ani atunci. Stăteam pe o bancă în parcul Scudier din Timișoara. Eram cu o fată. Abia o cunoseusem de câteva zile și aveam o încredere orbă în ea. Stăteam pe bancă și ascultam fanfara militară. Mi se pare că atunci am făcut prima declarație de dragoste. Nici n-am apucat s-o rostesc pînă la capăt. Au venit doi tipi. Alți doi stăteau la o distanță potrivită, așteptînd să intre în acțiune. Unul mi-a spus foarte politicoasă să-l ierte domnișoara, dar trebuie să-mi comunice ceva foarte important. Nu vă cunosc, am zis eu. Atunci au întreb-o direct pe fata cu care vorbeam : ăsta-i ? Da, a răspuns ea fără să clipească din ochi. În clipa aceea mi-a venit să urlu de durere și de minie. Nu mai rămăsese nimic din dragoste, din tot ceea ce mi s-a părut că era prima mea iubire.

OLGUȚA : Sint grozav de fericită și de orgolioasă că te-au descoperit.

TAVI : Acum e rîndul meu să te întreb : de ce mă iubești ?

OLGUȚA : Poate pentru că te consider un erou.

TAVI : Sint un om obișnuit.

OLGUȚA : Chiar și tata care-i ofițer de carieră și-a fost și pe front afirmă că ești un erou. Și Aurel spune la fel.

TAVI : Exagerează. Amîndoi sint militari. In special, fratele tău, ca medic militar a văzut mulți răniți.

OLGUȚA : Nu exagerează, deși cu leg eroismul de medalii și decorații.

TAVI : Armata din care fac parte nu luptă pentru decorații.

OLGUȚA : Știi că pînă la venirea ta aici, habar n-aveam de activitatea tatei și a lui Aurel ? Dacă nu erai tu, totul rămînea pentru mine o enigmă. Adevărul îmi rămînea ascuns.

TAVI : Greu este nu să descoperi adevărul, ci să-i găsești pe acei oameni care vor să-l accepte, simțind că ar muri dacă ar trece nepăsători pe lingă el.

OLGUȚA : Ce noroc că nu ești o fire veselă... Asta mă liniștește. Faptul că nu te poți mișca din casa noastră îmi dă iluzia celei mai perfecte liniști. (Se aude o ușă deschizîndu-se în casă.) Asta-i mama. O viață întreagă ea s-a trezit prima în fiecare dimineață. De cîteva săptămîni, însă, eu sint cea dintîi.

ADELA (întreă din bucătărie) : Vai, Olguța, poate că Tavi mai vroia să doarmă. Bună dimineața, Tavi.

TAVI : Sărut mina, doamnă Filimon. Nu dormeam. Sint treaz de la...

OLGUȚA : ...orele patru. I-am luat temperatura, i-am schimbat pansamentul.

TAVI : Olguța va deveni o doctoriță extraordinară.

ADELA : I-ai făcut și-o cafea ?

OLGUȚA : Asta i-o faci tu. Eu am grijă în primul rînd de febră, de pansament... (Adela se retrage în bucătărie. Se aude zgomet în camera alăturată. Draperia care acoperă glasvandul e dată la o parte. Apare Aurel.)

AUREL : Bună dimineața, Tavi.

TAVI : Noroc, Aurel.

AUREL : Cum te simți ?

OLGUȚA : Mult mai bine decît ieri.

AUREL (către Olguța) : Tu nu mergi astăzi la spital ?

OLGUȚA : La ora șapte trebuie să fiu acolo. Aurel : E șapte fără un sfert. Ce mai aștepti ?

OLGUȚA : Am plecat. La revedere ! (Iese.)

AUREL (către Tavi) : Ți-a schimbat pansamentul ?

TAVI : Da.

AUREL : Aș vrea să încerci să te dai jos. Te mai doare ?

TAVI : Foarte puțin.

AUREL : Hai să te-ajut. Trebuie să cobori din pat.

TAVI : Lasă-mă singur. (Se ridică în capul oaselor, dar nu reușește.) Mi se pare că încă nu pot...

AUREL : Trebuie să poți. (Îl ajută să se dea jos din pat. Tavi se ține cu mina de marginea patului.) Ai văzut că merge ? Plaga

e complet închisă. Trebuie să te simți bine. Știi că într-una din serile trecute Vartiadis m-a întrebat în timpul partidei de poker, așa tam-nisam, de ce-am schimbat locul telefonului și cine ești tu ? Te-a observat prin ușa întredeschisă. O secundă i-a fost de-ajuns ca să te observe.

TAVI : Ochi de copoi ! Și ce i-ai spus ?

AUREL : Că ești un militar, un ofițer rănit, prieten de promoție cu mine și că te-am adus aici spre a te îngriji mai atent.

TAVI : Și asta abia acum mi-o spui ?

AUREL : N-am vrut să te înfricoșez...

TAVI : Nu mi-e frică, dar mă întreb dacă ai procedat bine.

AUREL : Cred că era singurul lucru plauzibil pe care puteam să-l fac spre a nu-i trezi nici o bănuială.

TAVI : I-am făcut mult singe rău. Asta o recunosc.

AUREL : E ora șapte.

TAVI : Tatăl tău n-a plecat la regiment ?

AUREL : E în camera lui. Așteaptă.

TAVI : Coriolan ar fi trebuit să fie la ușă. (Sonerie.)

AUREL : Vorbești de lup și lupu-i aici.

TAVI : Deschide-i, Aurel. (Aurel merge la ușă. O deschide.)

CORIOAN : Noroc.

TAVI : Cheamă-l și pe tovarășul maior.

AUREL (se duce la glasvand) : Tată, a sosit Coriolan. (Întreă Felix, cu un port-hart în mînă.)

FELIX : Am lucrat toată noaptea la planul de măsuri.

TAVI : Să vedem harta. (Felix scoate o hartă de tip militar și o desfășoară pe masă.)

FELIX : Astea încercuie cu roșu sint punctele în care sint stabiliți nemții. Hotelul „Coroana” unde stau ofițerii, fosta Casă a pădurilor unde este cazat grupul de instructori, pavilionul U.D.R. unde-i compania de poliție militară de sub comanda lui Hubert, iar aici, depozitul lor de etapă.

TAVI : S-au depistat toate firele lor telefonice ?

FELIX : Căpitanul Costescu, comandantul companiei de transmisiuni, mi-a întocmit harta lor precisă. În zece minute le poate tăia.

TAVI : A fost instruit în acest sens ?

FELIX : Da. Cînd vom lansa ordinul Pajura, trece imediat la acțiune.

TAVI : Am opinat să se procedeze la două-trei exerciții de simulare.

FELIX : Le-am executat. Totul merge fără nici o greșală.

TAVI : Coriolane, ce vești ne-aduci de la Anina ?

CORIOAN : Armele au ajuns acolo cu bine.

FELIX : Le-am transportat cu un camion militar.

TAVI : Foarte bine. Mijloacele militare de transport nu sint controlate de nimeni și nici nu pot trezi vreo bănuială. La Reșița ai fost ?

CORIOAN : Alaltăieri am fost acolo.

TAVI : Ai luat legătura cu Macovei, așa cum ți-am spus ?

CORIOLAN : Da, întreg parcul de artilerie și aruncătoare intrate acum o lună de zile în reparație e gata.

TAVI : I-ai spus să întârzie cu orice preț expedierea lor pe front ?

CORIOLAN : Evident. Totu-i în ordine.

TAVI : Acum Spitalul. Aurel, ce-ai făcut în acest sens ?

AUREL : Colonelul Davidescu arc pregătit un pavilion întreg. Mai e și un tren-spital în gară.

TAVI : Va trebui înșfîșit să ne gîndim la punctele de acces în oraș.

FELIX : Statul major al regimentului a întocmit acest plan. (Scoate o hîrtie din port-bart.)

TAVI : Cel mai important este drumul din direcția Voivodinei. Pe-acele s-ar putea infiltra trupele hitleriste dizlocate din Virșet.

FELIX : Sugestia dumneavoastră a fost însușită de corpul de armată.

TAVI : Nu-mi mai spuneți „dumneavoastră“.

FELIX : Bine. Vă spun dumneata.

TAVI : Dar „tu“ de ce să nu se poată ?

AUREL : Hai, tată, ce Dumnezeu !

FELIX : Îmi vine greu, tovarășe Octavian, să vă spun tu.

AUREL : Spune-i Tavi.

FELIX : Corpul de armată ne va trimite chiar mîine o companie anti-car cu faust patroane și patru tunuri. Cu astea vom bloca șoseaua spre vest. Vom planta în zonă și un cîmp de mine anti-tanc.

TAVI : Coriolan, azi te rog să vezi atent și arhimeticulos stadiul de pregătire al gărzilor muncitorești din zona gării. Adu-mi mîine dimineață un raport detaliat.

CORIOLAN : Am înțeles.

FELIX : Tovarășul Leontin de la regionala Banat m-a rugat să mă gîndesc dacă n-ar fi mai potrivit să vă îmbrace militar și să vă aduc în cazarmă.

AUREL : Stă foarte bine aici.

FELIX : M-a întrebat cum vă simțiți...

TAVI : Ce i-ați spus ?

FELIX : I-am comunicat că rana s-a vindecat și că ați ieșit din orice pericol.

TAVI : Ați anticipat puțin. De fapt azi e prima zi cînd m-am ridicat din pat.

FELIX : Tovarășul Leontin mi-a spus să vă transmit că trei agenți din Siguranța de la Timișoara se află de miercuri la noi în oraș. Sint trei agenți care vă cunosc. Ei v-au arestat și v-au anchetat înainte ca dumneavoastră să evadați.

AUREL : E clar. Violența lui Vartiadis s-a dovedit ineficientă și i s-au trimis trei copii în ajutor.

FELIX : Același lucru l-a confirmat și căpitanul Mateica, șeful Biroului doi al regimentului. Mi-a dat și numele celor trei agenți.

TAVI : Cum îi cheamă ?

FELIX : Zaberca, Mărgăritescu și Lonovici.

TAVI : Da. Din mîinile lor am scăpat.

FELIX : Eu v-am pregătit un ordin de chemare pe numele Emil Vasilescu, locotenent de rezervă. V-am pregătit și o uniformă de locotenent. Părerea mea este să vă aduc în cazarmă.

AUREL : Dar asta n-o putem face acum, ziua-n amiaza mare.

FELIX : Descară însă putem acționa. De pildă la ora zece.

CORIOLAN : E destul de riscant și atunci. FELIX : Pot trimite o patrulă de patru-cinci ostași. În ultima vreme orașul a fost traversat în sus și-n jos de numeroase patrule conduse de ofițeri.

CORIOLAN : Așa da.

TAVI : Eu știu că stînd aici, vă expun casa la o primejdie deosebită. Așadar descară devin ofițer. Cum ați spus că mă numese ?

FELIX : Locotenentul Emil Vasilescu.

TAVI : Perfect, dar să trecem deocamdată peste asta. Coriolan, au fost anunțați comandanții formațiunilor patriotice de consfătuirea proiectată ?

CORIOLAN : E opt fără zece. La ora opt vor fi prezenți.

FELIX : Eu plec la regiment.

TAVI : Ați transportat aparatul de radio de campanie la locuința căpitanului Pavel Bria ?

CORIOLAN : Peste zece minute poți să-l vezi.

TAVI : E prima oară cînd ies din casă. Mie dor de soare, de lumină, de străzi...

CORIOLAN : Strada îți este deocamdată interzisă. Vom merge prin grădină.

TAVI : Am să rup o floare și-am s-o pun la butonieră.

AUREL : E plină grădina de crăițe și tufănele. Poți să iei și-o căruța de flori.

TAVI : Gata, Coriolan ! Să mergem. (Tavi și Coriolan se îndreaptă spre ușa de la bucătărie, unde îi întîmpină Adela.)

ADELA : Puteți ieși. Drumul e liber. (Amindoi ies. Apoi se pregătește de plecare și Felix.)

FELIX : Tu stai pînă se întoarece Tavi.

AUREL : Da, tată.

FELIX : La revedere, tovarășe...

AUREL : Tată ! (Îi îmbrățișează cu efuziune.) E prima oară cînd îmi spui așa ! Numai lui Tavi îi spui mereu dumneavoastră. Și știi ce grad a avut în armată ? Soldat ! Simplu soldat !

FELIX : Și eu sint un ostaș simplu, Aurel. E cel mai frumos grad din acțiunea în care m-am înrolat. (Iese. Aurel rămîne în picioare lîngă patul lui Tavi. Apoi intră Caius, îmbrăcat într-un halat de mătase, cu papillon la gulerul cămășii albe.)

CAIUS : Bună dimineața, nepoate. Ai făcut ochi ?

AUREL : Bună, unchiule.

CAIUS : Unde-i redactorele meu ?

AUREL : A plecat cu noaptea-n cap. Zicea că scoate gazeta.

CAIUS : Dar colegul tău de promoție unde-i ?

AUREL : A ieșit un pic la plimbare.

CAIUS : Stai să-ți arăt ceva. (Reintră în camera lui, de unde revine cu un afiș în mînă.) Degeaba m-am străduit ca fotografia să apară neclară în ziarul meu.

AUREL : Chiar degeaba n-a fost. Era de nerecunoscut.

CAIUS : Ba da, fiindcă uite ce i-a trecut prin cap lui Vartiadis. (Îi întinde afișul.) Mi l-a dat așeară la cafenea.

AUREL : Și de ce mi-l arăți abia acum ?
CAIUS : Nu vroiam să aflu prietenul tău.
Vartiadis mi-a spus că va împinzi tot orașul cu acest afiș.

AUREL : L-a tipărit la tine ?

CAIUS : Aș ! Zicea că tipărița mea e prea veche și demodată ca să scoată un lucru la modă. L-a tipărit la Timișoara.

AUREL : Se încăpățânează să-l caute.

CAIUS : Pe mine să nu mă băgați în afacerea voastră periculoasă și disperată.

AUREL : Fii liniștit, unchiule.

CAIUS : Eu nu știu nimic. Și așa memoriile mele sînt nu lucru exorbitant de riscant.

AUREL : Le dai o importanță exagerată.

CAIUS : Da ? Așa crezi tu ? Atunci Vartiadis de ce-mi spune în ultima vreme să-mi temperez stilul memoriilor ? S-o mai răresc.

AUREL : Zice și el așa...

CAIUS : De ce-mi spune : „tigrule, mai retrage-ți unghiile, să nu-ți scoți ochii cu ele” ?

AUREL : Ești prea abil ca să faci greșala asta.

CAIUS : Uite, știi ce m-am gândit azi noapte ? Să mă retrag la parohia lui Timoteu pînă la toamnă. Să nu fiu de față cînd Vartiadis va pune mina pe prietenul tău, aici în casă.

AUREL : Pînă acum îl îndemnai pe Zeno să plece la bunici.

CAIUS : Fiindcă deși e-un zurbagiu, vreau să-l ocrotesc. La urma-urmcî știți că pe el îl iubesc cel mai mult și vreau să-i las moștenire biroul advocației și gazeta.

AUREL : Rine, pleci la țară, și cu gazeta ce-ai să faci ? Pe Esmeralda cui o lași ?

CAIUS : Vin vremuri grele, Aurel.

AUREL : Pe ce le cunoști ?

CAIUS : Pe faptul că voi tinerii nu mai ascultați de bătrîni. Unde-i mamă-ta ?

ADELA (din ușa bucătăriei) : Aici sînt.

CAIUS : Fă-mi și mică o cafeluță.

ADELA : Ai să faci într-o zi un infarct. Ți-a spus și Aurel s-o lași mai domol cu cafeaua.

AUREL : Vezi că nici bătrîni nu mai ascultă de tineri ? (Se aude zgomot la intrare. Intră val-vîrtej Zeno.)

ZENO : Unchiule, poliția a oprit tipărirea gazetei și a confiscat cele două sute de exemplare pe care-am apucat să le tragem la planșă.

CAIUS : Ce, ești copil ?

ZENO : Le-au făcut pachet și le-au luat cu ei.

CAIUS : Asta-i nemaipomenit ! Uluitor ! Vezi, Aurel, cit de primejdios este să scot un ziar ?

ZENO : Am reușit să iau un exemplar.

AUREL : O fi scris Esmeralda vreo poezie subversivă.

ZENO : Pentru o poezie a fost oprit numărul, dar nu pentru versurile de sirop ale doamnei prefect.

CAIUS : Care poezie ? Ce publicați tu acolo fără să mă consultați ?

ZENO : Poezia profesorului Cătană.

CAIUS : la s-o vîd.

ZENO : Ai citit-o o dată.

CAIUS : Nu-mi amintesc. Adă-neoace gazeta. (Zeno i-o întinde, despăturind-o. Caius începe s-o citească doctoral și sceptic.)

Am văzut la Anina mineri lucrînd
Pe drumuri de noapte sub pămînt.
Felinarele lor ca niște constelații
Se legănau ca steaguri în ireale spații.
Minerii purtau muntele pe umăr
Ca o oștire fără zăgaz și număr.
Cu toții vor irumpe în dimineața clară
Cînd va luci aurora peste întreaga țară.

Extraordinar ! Cum dracu' mi-a scăpat subversiunea asta ?

ZENO : Ți-am dat-o s-o citești la cafeana. Era și Vartiadis la masă. Chiar și Vartiadis ți-a spus : ce Dumnezeu, frate Caius, jucăm rummy sau citim poezile ? Dumneata i-ai spus : citește o poezie de profesorul Cătană. Și Vartiadis ți-a răspuns : dă-l încolo de belfer. Numai numele-i milităros la el, încolo-i o găgăuță și jumătate.

CAIUS : O să vorbesc cu Vartiadis chiar acum.

ZENO : Altfelva-i mai grav. Tot orașu-i plin cu afișele care anunță înstituirea unui premiu de-o sută de mii pentru cine divulgă orice informație în legătură cu Tavi. Îi dă și numele, Octavian Dămșa.

AUREL : Unchiul Caius mi-a arătat afișul.
CAIUS (își dezbracă halatul și ia sacoul de drill.)

ADELA (intră din bucătărie) : Ți-am adus cafeaua.

CAIUS : N-o mai beau. Plec. (Către Zeno) : Hai și tu cu mine. Să vedem ce punem în locul prostiei lui Cătană.

(Caius și Zeno ies din scenă.)

AUREL : Mamă, în ce zi sîntem astăzi ?

ADELA (se duce la calendarul cu file, fixat lângă bufet, pe perete) : Vai, de cîteva zile am uitat să-i rup filele. Douăzeci, douăzeci și unu, douăzeci și doi... Sîntem în 23 August.
AUREL : Ce frumos e-afară ! O lumină de aur.

Tabloul 5

Același decor, în după-amiaza zilei. S-a terminat masa de prinz, dar în scenă e numai Caius și Adela.

CAIUS : Deșteptul ăsta de Vartiadis mi-a întârziat apariția gazetei. Ani de zile a apărut ca un ceasornic. Azi e miercuri și ea va fi pe piață abia mâine sau vineri.

ADELA : I-au făcut ceva profesorului Cătană?
CAIUS : Vezi că de găgăuță ăsta nu mai pot eu !

ADELA : E totuși un om atît de delicat. E și suferind de piept.

CAIUS : Și dacă stă cu plămîinii în pioneze de ce se ține de prostii ? De ce nu s-a dus într-un sanatoriu ?

ADELA : E sărac.

CAIUS : Crezi că pentru Vartiadis contează că cineva-i sărac și beteag de ofiță ? Acuma are să-i scoată ofița pe nas. Cu vina de bou !

ADELA : E îngrozitor cum vorbești.

CAIUS : Vocația mea politică mă învață mereu că mult mai aproape-i propria mea cămașă. Politică înseamnă foarte multe lucruri, dar în primul rînd trebuie să țină cont de instinctul conservării.

ADELA : Ar fi trebuit să vorbești cu Esmeralda pentru el.

CAIUS : Dar ce ? Mi-e frate ? Sau nepot ? Mi-a făcut un astfel de ponos, încît eu aș fi primul să-l dau cu capul de pereți.

(Zgomot de pași precipitați la intrare.)

ZENO (intrînd în scenă, răvășit de emoție) : Mamă, unchiule !

CAIUS : De fiecare dată intri în casă ca o furtună !

ZENO : Unchiule, Vartiadis ăsta al dumatile e un cretin și jumătate. Un porc ! Un animal ! Un dement ! O bestie cu chip de om !

ADELA : Ce s-a întîmplat ?

CAIUS : Iar mi-a oprit gazeta ?

ZENO : Am să-i crăp țeasta !

CAIUS : Dar ce Dumnezeu s-a petrecut ? Doar am vorbit azi dimineață cu el !...

ZENO : Unchiule, am plecat cu Zenobia spre tipografie ca să înlocuim poezia lui Cătană cu începutul versificată de Esmeralda.

CAIUS : Bine, asta știu. Eu v-am spus să procedați așa.

ZENO : În drum ne-am oprit la Stoiacovici, să bem o cafea.

CAIUS : Asta nu v-am mai spus s-o faceți. Eu v-am trimis direct la tipografie.

ZENO : Nici nu ne-am așezat bine la masă și iată că vine Ferdinand, oberchelnernul și, oprindu-se la masa noastră, îi spune Zenobiei : domnișoară, vă așteaptă cineva în oficiu. O aștept eu vreo zece minute, văd că numai revine și mă duc la Ferdinand să-l

întreb unde-i Zenobia. Mi-a spus că au luat-o doi agenți și-au dus-o la Siguranță.

CAIUS : Asta-i o enormitate ! E de necrezut !

ZENO : Unchiule, trebuie să-l cauți urgent pe Vartiadis și să vorbești cu el.

CAIUS : Tu ai găsit-o în gară și mi-ai adus-o plocon. Am angajat-o pe barba ta. Vezi în ce bucluc mă bagi ?

ADELA : Vai, cită dreptate am, să-mi fie mereu teamă.

CAIUS : Nu cu Vartiadis trebuie să vorbesc, ci cu Esmeralda. (Se duce la telefon.) Alo, centrala ! Centrala ! Dă-mi, te rog, locuința domnului prefect Popescu-Zimnicea. (Așteaptă. Pune palma peste pîlnie.) Dacă n-ar fi Esmeralda, nu știu zău ce m-aș face ! Cred că ideea plecării mele la tata Timoteu e cel mai bun lucru pe care pot să-l fac în acest cerc de foc care se strînge în jurul meu și al nostru.

ADELA : Zeno, Du-te la moș Nichifor și spune-i lui Tavi să rămînă acolo. (Zeno se îndreaptă spre ușă.) Nu pe-acolo ! Du-te prin grădină.

ZENO : Am înțeles, mamă. (Iese prin ușa de la bucătărie.)

CAIUS : Alo, casa domnului prefect ? Cine-i la aparat ? A, Vasilica ? Unde-i doamna ? La băi ? Cînd a plecat ? Azi dimineață ? (Lasă telefonul în furcă.) Esmeralda a plecat la Herculane. Ei, Caius, acum să te văd cum procedezi ! Am prevenit-o pe secretară să se anunțe la poliție. Toți refugiații sînt obligați să se prezinte la poliție în 24 de ore de la sosirea lor în oraș.

ADELA : În fiecare zi intră în oraș cîteva mii de refugiați. Ar însemna să ia localul poliției cu asalt.

CAIUS : E curios cum ați început cu toții să folosiți expresiile și ironia lui Zeno. Unde-a dispărut Zeno ? Unde l-ai trimis ?

ADELA : S-a dus pînă afară.

CAIUS (scoate din buzunarul de la piept o țigară de foi) : Adela, dă-mi te rog un chibrit. Am nevoie de-un minut de liniște și meditație.

ADELA (aduce din bucătărie o cutie de chibrituri. Caius aprinde un chibrit) : Îți tremură mina, Caius !

CAIUS : Ei, bravo ! Am o zi ne bună de tot și vrei să fii calm ca o statuie. (Se uită la ceasul pe care-l scoate din buzunarul de la jiletă.) E ora cîinci. Felix nu mai vine la masă ? Nici Olguța ? Nici Aurel ?

ADELA : Felix a intrat cu batalionul în stare de alarmă. Olguța-i la spitalul militar.

(Sonerie) E o zi agitată. (Se duce la ușă. Întră Vartiadis cu Zaberca.)

VARTIADIS : Săru'mina, madam Adela, sper să nu inoportunez.

CAIUS : Bine, frate Vartiadis, te-ai pus cu otuzbirul pe mine ? Îmi întârziezi gazeta, acum aflu că te interesează subit și secretara mea. Poate c-ai venit să mă ridici și pe mine ! V-ai pierdut capul și rațiunea ?

VARTIADIS : Vai, dragă Caius, știu că am cea mai perfectă opinie despre tine.

ADELA : Beți o cafea, domnule Vartiadis ?

VARTIADIS : Madam Adela, sînteți cea mai ospitalieră ființă din lume, dar cafeaua mă face nervos și vreau să am o discuție calmă cu fratele Caius.

CAIUS : Vrei să zici un interogatoriu ? Ce dracu ți-a mai făcut și secretara mea ?

VARTIADIS : Văd că tu, frate Caius, îmi ieși un interogatoriu. Madam Adela, lăsați-ne câteva momente singuri. (Adela iese în bucătărie.)

CAIUS : Poți să începi, Vartiadis.

VARTIADIS : Frate Caius, cum ai ajuns de-ai angajat-o pe noua ta secretară ?

CAIUS : A cunoscut-o Zeno în gară, chiar în ziua cînd a sosit cu un tren de refugiați. Zeno a adus-o aici, mi-a spus că-i stenodactilografă și cum cealaltă își dăduse demisia și rămăsesem fără secretară, am angajat-o.

VARTIADIS (scoate câteva hirtii din buzunar) : Te știam infinit mai prevăzător și circumspect. Ia uite, dragul meu, cu ce se îndeletnicea mironoșita asta de secretară.

CAIUS (ia hirtii și se uită la ele după ce-și așază ochelarii pe nas)

VARTIADIS : Sint bătute la mașina de scris. Și sint manifeste, frate Caius !

CAIUS : Și ce vină am eu ? Cred că sint zeci, poate chiar sute de mașini de scris în oraș.

VARTIADIS : Ești avocat, Caius. Și nu numai avocat. Conduci și o gazetă. Într-o perioadă, acum cincisprezece ani, ai fost și judecător de instrucție. Poți să știi din experiență, că fiecare mașină de scris are particularitățile ei.

CAIUS : Nu sint mecanic de mașini de scris.

VARTIADIS : Manifestele astea sint dactilografiate la mașina din biroul tău advocațial.

CAIUS : Ești convins de asta, Vartiadis ?

VARTIADIS : Convins ? Îmi bag mîna-n foc. Am și făcut expertiza tehnică.

CAIUS : Și ce culpă am eu ? Trebuia să blochez mașina cu un lacăt ?

VARTIADIS : Am nevoie de-o declarație a ta referitor la modul absolut întîmplător și nepremeditat în care ai angajat-o.

CAIUS : Nu se poate fără o astfel de declarație ?

VARTIADIS : Poți judeca și singur necesitatea și oportunitatea unei astfel de declarații.

CAIUS : Lasă-mă să mă gîndesc pînă deseară, sau pînă mîine.

VARTIADIS : Adică cum, Caius ? Fata asta multiplică manifeste la mașina ta de scris, ele sint difuzate în oraș. Știi c-au ajuns și la Reșița drăciile astea ?

CAIUS : Habar n-am.

VARTIADIS : Conced că nu știi nimic.

CAIUS : Pe cuvîntul meu de onoare.

VARTIADIS : Te cred, Caius. Dar tocmai acest lucru ți-l cer : să declari că habar n-aveai și poți chiar să exagerezi, că lipsea nemotivat de la birou, că nu erai mulțumit de modul cum muncea și că aveai de gînd s-o concediezi.

CAIUS : Dar venea la birou. Și nu era leneșă defel.

VARTIADIS : Caius, în 1936 ai apărut niște comuniști la un proces din Timișoara.

CAIUS : Ești copil, dragă ? Am fost pus apărător din oficiu. Și-apoi cum i-am apărut ? N-am cerut decît circumstanțe atenuante.

VARTIADIS : În împrejurarea asta oricine e în drept să-și amintească și de memoriile tale adresate Marelui.

CAIUS : Ești copil ? Memoriile pot fi considerate niște simple plîngerii. Știi de ele.

VARTIADIS : Vezi cum se pot corobora faptele ? Și-apoi Zeno, nepotul tău, a fost văzut tot timpul cu ea.

CAIUS : Ești copil ? Zeno s-a îndrăgostit de ea. Atîta tot. Poți să pedepsești dragostea ? Poți s-o ucezi ?

VARTIADIS : Ba bine că nu ! Să nu te superi, dar va trebui să stau de vorbă și cu Zeno. Chiar astăzi am să-l invit pe la noi. Va sta domnul Zaberca de vorbă cu Zeno. Nu-i așa, Zaberca ?

ZABERCA : Cum hotăriți dumneavoastră, domnule inspector.

VARTIADIS : Frate Caius, de câteva săptămîni n-am mai intrat în camera asta, deși am venit de numeroase ori și-am jucat poker cu tine, cu Hubert, cu Felix și cu Aurel.

CAIUS : Suferi de-o permanentă deformare profesională, Vartiadis. E și normal ca tu, în calitate de inspector, să vezi în jurul tău numai dușmani la adresa Siguranței Statului. Dar asta-i o casă de militari. De ofițeri.

VARTIADIS : Întîi am crezut că aici dormea secretara ta.

CAIUS : Ea dormea la biroul meu advocațial.

VARTIADIS : Și-aici, în patul ăsta cînd doarme ?

CAIUS : Aurel. E cabinetul lui medical.

VARTIADIS : Ați mutat și telefonul dincolo. Acum văd că l-ați adus la loc. N-a dormit nici un străin aici ?

CAIUS : Ți-am spus, Vartiadis, citești prea multe romane polițiste. Sherlock Holmes și Arsene Lupin sînt detectivi de literatură imaginară. Nu te lua după ei. (Întră Zeno.)

VARTIADIS : A, uite-l și pe Zeno ! Bonjur, dragă.

ZENO : Bună ziua.

VARTIADIS : Zeno, am vorbit cu respectatul tău unchi despre secretara sa. Te superi dacă te invităm la poliție pentru după-amiază la șase ?

ZENO : Acum e ora șase.

VARTIADIS : Atunci la șapte. Poate să fie și la opt. Bine, dragă. Am să-ți las un bilet la intrare.

ZENO : Am să vin, domnule Vartiadis.
VARTIADIS : Pină acum îmi ziceai unchiul Vartiadis. Nu vreau să-ți fie teamă de noi.
ZENO : De ce să-mi fie frică ?

VARTIADIS : Vreau s-o vezi pe secretara unchiului tău. Să stăm de vorbă în trei. Aud că nutrești un sentiment deosebit de frumos și delicat pentru ea. Așa-i tineretea. Oarbă. Ca și justiția...

ZENO : Dacă vrei, merg chiar acum cu dumneavoastră.

ADELA (venind din bucătărie) : Caius, du-te și tu cu Zeno.

VARTIADIS : Oh, madam Adela, dar asta ar da impresia că-l duc forțat. Vă promit că-n două ore Zeno va fi îndărăt. Mă crezi, frate Caius ?

CAIUS : Te cred, Vartiadis.

VARTIADIS : Să iubești o fată atît de frumoasă ca domnișoara Zenobia nu-i o crimă. Dragostea nu-i o faptă penală decît foarte rar. Zeno e student la Drept, știe și el atîta lucru. Nu-i așa că am dreptate, dragul meu Zeno ? Hai să mergem. (Zeno și Vartiadis ies.)

CAIUS (către Adela) : Unde-i bărbatul acela pe care l-ați ținut aici ? Vezi că și Vartiadis are o bănuială ?

ADELA : N-am pomenit un om mai respingător decît Vartiadis.

CAIUS : Respingător sau nu, uite că are un nas de bulldog. Chiar în seara asta am să plec la tata Timoteu.

ADELA : Și Zeno ? Și Zenobia ? Și profesorul Cătană ?

CAIUS : Frumos ar fi ca Zeno să scape o singură vorbă.

ADELA : Așa de puțin îl cunoști ? Nu-ți amintești cînd era copil și-l bătea Felix cu centura ? Nu scotea nici un geamăt.

CAIUS : Vartiadis nu-și bate clienții ca un părinte. Asta-i singura deosebire. Dacă-l supune la un interogatoriu încercușat, nu știu zău cum o să se descurce. Ani de zile am fost judecător de instrucție. Îi cunosc metodele lui Vartiadis. Îmi fac bagajul. Descurcă-ți-vă cum știți. Eu redactez declarația pe care mi-a cerut-o Vartiadis și... valea ! Și așa nu m-ați ascultat niciodată. (Intră în camera lui. Apoi, după cîteva clipe, sonerie. Adela îi deschide ușa lui Coriolan.)

CORIOLAN : Siguranța a arestat-o pe Zenobia.

ADELA : A fost Vartiadis aici, i-a cerut o declarație lui Caius și l-a luat pe Zeno cu el. Ce facem cu Tavi ?

CORIOLAN : O să-l vedeți în cîteva minute. Mă tem că n-o să-l mai recunoașteți.

ADELA : Sint îngrozită acum de soarta lui Zeno. Și mi se sfîșie inima după Zenobia.

CORIOLAN : Toemai pentru asta m-a trimis Octavian. Să vă liniștește.

ADELA : Cum mă poți liniști ? Mi s-a făcut inima cît un purice.

CORIOLAN : Unde-i aparatul de radio ? Deschideți aparatul și ascultați postul de radio București.

ADELA : Nu-mi arde de radio acuma.
CORIOLAN (zărește radioul de pe bufet. Se duce și întoarce butonul, alunebind peste cîteva posturi străine, apoi deodată rîsună vocea speakerului : „Vă rugăm, să lăsați aparatele de radio deschise. Vom difuza un comunicat important pentru întreaga țară”. Apoi se aude un marș patriotic.)

ADELA : Ce-i asta, Coriolane ?

CORIOLAN : Ce să fie, doamnă Adela ? Mi se pare că asta-i începutul sfîrșitului.

(Intră prin ușa de la bucătărie Tavi, îmbrăcat în uniformă de locotenent, cu brasărdă tricoloră pe mîneacă. E urmat de trei muncitori tineri, îmbrăcați în salopete cu brășarde la braț, înarmați cu pistoale automate.)

ADELA : Tavi, nu te mai recunosc. Dară dădea Vartiadis peste tine aici te vira în cătușe.

TAVI : Cam târziu pentru cătușe, dar va reveni. Îl așteptăm. (Către cei trei muncitori înarmați) Voi stați în bucătărie.

ADELA : Vartiadis l-a luat pe Zeno cu el la poliție.

TAVI : Nu mai are timp să-i miște nici măcar un fir de păr din cap.

(Sună telefonul. Adela merge la telefon.)

ADELA : Felix, tu ești ? Da, e și Tavi la noi. Tavi, soțul meu vrea să vorbească cu dumneata. (Octavian ia receptorul.)

TAVI : Perfect, tovarășe maior. Înteleg. Dacă vorbiți atît de deschis înseamnă că plutonul de transmisiuni a ocupat centrala telefonică. Desfășurați subunitățile pe teren. Da ! Prefectura, poliția, punctele ocupate de germani, blocați urgent intrările în oraș, gara. N-ați găsit decît șase gardieni la poliție ? Pe Vartiadis nu l-ați găsit ? Excelent, tovarășe maior. Îi vom face o primire pe cinste.

(Lasă receptorul în furcă.)

ADELA : Despre Zeno nu ți-a spus nimic ?

TAVI : Zeno și Zenobia sint liberi.

ADELA : Vor veni și ei acasă ! Ce fericită sint !

TAVI : Vor mai întîrzia nițel.

ADELA : De ce ?

TAVI : Sint la tipografie. Au de lucru să scoată un număr nou. O ediție specială.

(În stradă se aude motorul unui automobil, stopind în fața casei. Apoi rîsună două portiere deschise și închise cu forță, rîsună pași bocănind grăbiți, bufnituri la intrare și ușa se deschide cu un gest brusc. Apar Vartiadis, Zabereca, Lonovici și încă un agent, înarmați cu pistoale. În tot acest timp se aude melodia unui marș la radio.)

VARTIADIS : În sfîrșit, iată-l și pe misteriosul nostru amic ! Habar n-aveam că te voi găsi travestit în ofițer. (Către agent.) Marine, ia fă radioul ăla mai încet. (Agentul se duce la aparat, exact în secunda cînd speakerul anunță : „Atențiune ! Atențiune ! Vom da un

comunicat important pentru întreaga țară”.)
TAVI : Auzi, domnule Vartiadis ? De ce nu vrei să asculți întâi comunicatul ?
VARTIADIS : Știu ce-o să fie. O proclamație a domnului Mareșal. Ce te-i fi așteptînd să se comunice ? Îți ordon să ridici mîinile-n sus ! (Către Coriolan.) Ia ridică și tu labe, alea de urs în sus.
TAVI : Mă dor mîinile, Vartiadis. Dă-mi voie să nu le ridic.
VARTIADIS : Cum îndrăznești să mă întuiești ?
TAVI : Mai îndrăznește omul. N-are încotro.
VARTIADIS : Ce zici, Zabereca ? Te bucuri că-mi pus mîna pe tovarășul Octavian Damsa ?
ZABERCA : Mă bucur, domnule inspector.
VARTIADIS : Și tu, dragă Lonovici ? Il recunoști ?
LONOVICI : Nici nu mai încape vorbă ! Acum n-o să ne mai scape. (Scoate două perechi de cătușe și le zornăie vizibil satisfăcut.)
VARTIADIS : Am lucrat fain. Te-ai speriat, madam Adela ? Nu ne faci și-o cafea ?
ADELA : Nu mai am timp. Văd că sînteți foarte grăbiți.
VARTIADIS : Asta-i adevărat. De-un singur lucru imi va părea foarte rău, și-l voi regreta o viață. Că nu voi mai juca poker cu domnul maior. În cel mai bun caz va fi expedit pe front într-o unitate de pedeapsă. Și în orice caz va fi degradat. N-a știut domnul Felix că armata-i marea mută ?
TAVI : A sosit în sfîrșit ziua să vorbească și ea.

(În acest moment, speakerul de la radio începe să vorbească rar, decis, grav : „Nu există decît o singură cale pentru salvarea țării de la o catastrofă totală : ieșirea noastră din alianța cu puterile Axei și imediata încetare a războiului cu Națiunile Unite...”)

VARTIADIS : La ce post e pus aparatul ăsta de radio ? Indrăzniți să ascultați în prezența noastră posturi clandestine ? „România liberă” ?

TAVI : Oh, Vartiadis, de ce nu asculți mai atent ?

VARTIADIS : Dacă mă mai întuiești, să știu că-ți vir un glonte în cap !

TAVI : Lasă gloantele și ascultă. În fond, te-ajută să înțelegi situația.

(Speakerul continuă : „Un nou guvern de uniune națională a fost însărcinat să ducă la îndeplinire voința hotărîtă de a încheia pacea cu Națiunile Unite. România a acceptat armistițiul oferit de U.R.S.S., Marea Britanie și Statele Unite...”)

VARTIADIS : Cine îndrăznește să vorbească astfel ?

TAVI : Tot nu înțelegi ce se întîmplă, Vartiadis ? (Speakerul continuă : „Din acest moment încetează lupta și orice act de ostilitate împotriva armatei sovietice, precum și starea de război împotriva Marii Britanii și Statelor Unite...”.) E clar, Vartiadis, nu-i așa ?

CORIOLAN (către Tavi) : Pot să-i chem pe tovarășii noștri ?

TAVI : Cheamă-i. (Coriolan se îndreaptă spre ușa de la bucătărie.)

CORIOLAN : Hai, tovarăși. (Între cei trei membri ai formațiunilor patriotice, cu pistoalele automate în mîini.)

VARTIADIS : Ce se întîmplă aici ? E o neînțelegere !

TAVI : Ba e limpede ca lumina zilei. Puneți frumusețea pistoalele pe masa asta. Și ridicați mîinile-n sus.

VARTIADIS (către un muncitor) : Pe dumneata te cunosc. Nu ești Crușovan Andrei de la C.F.R. ?

MUNCITORUL : Siguranța a mers destul de mult cu trenul. Văd că ai ținare de minte. Dar ridică mîinile, că pistolul meu e grozav de nervos.

VARTIADIS (care tot nu realizează situația) : Am să mă plîng domnului prefect !

TAVI : Vartiadis, știi cine-i prefect de aproximativ (Se uită la ceasul-brățară.) o jumătate de oră ? Nu știi. Să-ți spun eu. Tovarășul maior Felix Filimon. Cel pe care adineauri erai gata să-l degradezi și să-l trimiți într-o unitate de pedeapsă pe front.

(Speakerul continuă emisiunea comunicatului : „Români, de curajul cu care ne vom apăra cu armele în mîini independența împotriva oricărui atentat la dreptul nostru de a ne hotărî singuri soarta, depinde viitorul nostru”. Urmează un marș patriotic.)

CORIOLAN : Ce facem cu ei ?

TAVI : Cătușele, și la arestul prefecturii ! Sper că breckul poliției mai este încă afară. Breckul în care vroiați să ne transportați pe noi.

(Din oraș răzbat în seara de vară, rafale îndepărtate de armă. Toți, afară de Adela, ies din scenă. La radio continuă să se transmită marșul patriotic. Adela stă în mijlocul scenei cu obraji în palme, fericită și uimită în tăcere. Apoi se aud pași repezi la intrare. Apare Zeno cu ediția specială în mînă. În urma lui intră, sfioasă, Zenobia.)

ZENO : Mamă ! Am scos cel mai frumos ziar din viața mea ! (Întinde ziarul, care e de fapt, o singură foaie, tipărită pe o singură parte, cu litere mari, de manifest.) Unde-i unchiul Caius ?

ADELA : E în camera lui. (Adela se precipită spre Zenobia și o îmbrățișează.) Draga mea ! Ce fericită sînt că te revăd...

ZENO : Cum să n-o revezi ? Cine-ar fi putut să ucidă dragostea ? Unchiule ! Domnu' doctor ! (Se precipită spre camera lui Caius, în clipa cînd acesta iese îmbrăcat în stilul său gomos, cu o valiză mică în mînă și cu pălăria sa de pai în cealaltă mînă.) Unde pleci, unchiule ?

CAIUS : La bunicul tău. La părintele Timoteu.

ZENO : Păi tocmai acum dai bir cu fugiții ?

CAIUS : Mai bine în ceasul al doisprezecelea, decît prea tîrziu. Dar ia stai, cînd ți-a dat drumul Vartiadis ?

ZENO : Nu Vartiadis mi-a dat drumul.

CAIUS : Uite-o și pe Zenobia !...

ZENOBIA : Am ieșit și eu, domnule doctor.

CAIUS (lasă valiza jos) : Așadar, nu mai e nevoie de declarația mea ?

ADELA : Nu, Caius, declarația ta nu mai are rost.

CAIUS : Sint foarte curios să aflu cum de ți-a dat drumul Vartiadis ! Mă duc să-l caut la cafenea.

ZENO : N-ai să-l mai găsești pe Vartiadis la cafenea ! E la zdup ! La pîrnaie !

CAIUS : Cum vorbești, zurbagiule, de un doctor în științele juridice și inspector al Siguranței ?

ZENO : Uite-așa ! (Vine lingă Zenobia, o ia de mină. Ea se lipește de el.)

CAIUS : Să mă trăsnească Dumnezeu dacă mai înțeleg ceva. Sint cel mai vîrstnic, cel mai înțelept și cel mai prevăzător din casa asta și totuși nu înțeleg nimic.

ZENO (se precipită spre glasvand. Trage în lături draperiile grele, deschide glasvandul și în acest moment ferestrele sînt străfulgerate de reverberația unor lumini strălucitoare. Se aud rafale de automate și arme) : Ascultă, unchiule ! Deși te iubesc mult de tot, tu faci parte din lumea veche !

CAIUS : Eu fac parte din lumea veche ?

ZENO (revine lingă Zenobia și-o îmbrățișează) : Da, unchiule ! S-a născut o lume nouă ! E prima ei zi !

CORTINA

